Զ. ՏԱՐԻ 1673 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ԱՒԵԼԵԱՅ 4381 — Հ. Տ. 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — Ն. Տ. 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 25 ՁԻԼՀԻՃԱՆԷ 1306 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐ ՊԷՏՔ Է ԻՄՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آروك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան Հարիւր	160
» » Վեցամեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆ

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ԶՕՐ. ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ

(Շարունակութիւն երէկի թիւին.)

Երրորդ նատին սկիզբն, ունկնդիր բազմութիւնն աւելի եւս մեծ է։ Ընդհանուր զարմանք կը պատճառէ Պ. Քէնի տը Պօռփէռի հզօր փաստաբանութիւնն, և անոնցմէ կորովն օրով 5—6 ժամ շարունակ կը խօսէր՝ առանց բնաւ դէպքեր և թուականներ շփոթելու, կարծես թէ գրաւոր ճառ մը կարդար։ Ցարակոյս չկայ թէ Պ. տը Պօռփէռ երեւելի ծառայութիւն մը մատոյց Հանրապետութեան, զօրեղապէս նշանակելով Պուլանժէութիւնն, և իբրեւ փաստաբան իւր համբաւն եւս աւելցուց և բարձրացուց մեծապէս։

Անցնելէ առաջ ամբաստանութեան երրորդ կէտին —զօրաքաղաքութիւն,— ընդհանուր դատախազն յաւելուած մ'ըրաւ դատաքննութեան խնդրոյն վրայ։

«1888 մարտ 16ին և 18ին, և ապրիլ 15ին, Պուլանժէի պաշտօնակցութենէն ետքը, խումբ խումբ դատարկապորտներ կը շրջէին Փարիզի փողոցներուն մէջ, նախատելով աղաղակներ արձակելով ոստիկանութեան դէմ, և փառաբանելով զՊուլանժէ։

«Ութիշ զբօսարանին առջեւ, Տէրուլէտ կը ձերբակալուէր գիշերային աղմուկ յարուցանելուն համար և հետեւեալ օրն, իւր լրագրին մէջ, Ռոշֆոռ կառավարութեան կը խոստանար «ցերեկեայ աղմուկ մը գեղեցկագոյն տեսակին»։ Փողոցներուն մէջ ապահովութիւն չմնաց։ Ցուցարարք կը կասեցնէին անցորդները, պահանջելով որ «Կեցցէ՛ Պուլանժէ» պոռան։ ապա թէ ոչ՝ անցորդք կը գանկոծուէին ստահակներու կողմէ, ինչպէս պատահեցաւ Փաւ'է Նասիոնալ լրագրոյ երկու խմբագրաց։ 1888 յուլիս 14ին կարմիր յայտարարութեամբ մը՝ զարդարեալ Պուլանժէի պատկերաւ՝ Փարիզցիք համախմբուելու ընելու կը հրաւիրուէին պարզապէս։ Այս յայտարարութիւնը խմբագրած էր անիշխանական Մորքի, և հրատարակիչը տպագրութեան ծախքն առաւ Տիլլոնէ։ կը ծանուցուէր թէ Պուլանժէ նոյն օր զօրահանդէսին պիտի երթար իւր հանրածանօթ սեւ ձիով։

«Բայց զօրահանդէսին առջի օրը մենամարտի մը մէջ (Պ. Ֆլորքէի հետ) Պուլանժէ վտանգաւոր հարուած մ'ընդունելով կոկորդէն, չկրցաւ սեւ ձիուն վրայ նստիլ հետեւեալ օրն, և իւր կուսակցաց խորհուրդն ի դերեւ ելաւ։»

Պուլանժէի մենամարտի մէջ ծանրապէս վիրաւորելուն հակառակ, պուլանժէական յուզումը չարունակեց։ Տէրուլէտ զՊուլանժէ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան պատուակալ նախագահն հռչակել տուաւ, և Լը Մարսէյի ճաշարանին մէջ զօրավարն ընդունեց 12,000 «զօրաց» (Դաշնակցութեան անդամոց) մեծարանքն, որք նուագարաններով կուգային իրենց նոր պետին ներկայանալ։ Տիլլոն Զօրավարին ներկայացուց Դաշնակցութեան գլխաւոր անդամները։

1889 յունուար 27ին Փարիզի երեսփոխան ընտրուելէն ետքը, Պուլանժէ երեկոյն անցուց ի Մատլէն հրապարակ Տիւրանի ճաշարանին մէջ պահուրատած, պետական փոփոխման չարժման մը սպասելով, մինչ փողոցներուն մէջ խռովութիւնք կը ծագէին և ոստիկանութեան դէմ ցոյցեր կը լինէին։

Ընդհանուր դատախազն հոս հետաքրքրաշարժ պարագայ մը կը պատմէ։ Պուլանժէ ուզեր է կաշառել... զո՞վ... Փարիզի հանրային ապահովութեան վարչութեան պետն իսկ, զՊ. Կրոն, որ ի Փարիզ դաղտնի դաւերն ու չարժումներն երեւան հանելու և ամենէն ճարպիկ չարագործները գտնելու և բռնելու գործին մէջ մեծ վարպետ մ'է, և որոյ պարկեշտութեան ու բացառիկ կարողութեան վստահուած է Փարիզի պէս յուզեալ մայրաքաղաքի մը մէջ ապահովութեան պահպանման փափուկ գործը։

Պուլանժէի քարտուղար Պ. Պրէօյէ սա տարօրինակ նամակը կը գրէ առ Պ. Կրոն.

«Սիրելի Պարոն,

«Զօրավարն ինձ պատուիրեց ըսել ձեզ թէ կը փափաքի քանի մը վայրկեան տեսակցիլ ձեզ հետ։ Պէտք է որ արեւը մարը մտնելէն ետքն այցելէք, և ներկայանաք առանց ձեր բուն անունը տալու սպասաւորներուն։ Կը համբ'ք կանխաւ իմացնել օրն և ժամն ուր կրնաք գալ, որպէս զի զօրավարն ըստ այնմ հրամաններ տայ, և մարդ չտեսնէ զձեզ։

«Ընդունեցէք... ՊՐԷՕՅԷՅ

Մատաս-ը Բ-րոտոլոյ
Զէրավար Պուլանժէի։

Ընդհանուր դատախազը կը յարէ։

«Աւասիկ տեսաք զՊուլանժէ պաշարեալ խարդախներով, անպատիւ միջնորդներով՝ այր թէ կին, բախտախնդիրներով, ընկերակից Տիլլոնի՝ իւր զինակիցներէն դատապարտեալ սպային, Ռոշֆոռի՝ մեր զօրաց անարգչին, որ Հասարակորդի ժամանակ Փարիզի հրիգ ներուն և մարդասպաններուն գործակիցն եղած էր։ Եւ այս մարդոց քով, ուրիշներ ալ, փառասէրներ կամ խաբուած մարդիկ։

«Ի վաղուց անտի այսպիսի արարածներով չրջապատուած են ամեն բախտախնդիրք։ Կամպէթթա, արդի ժամանակիս մեծ ատենաբանը, Պօսէնի դատին առթիւ ցոյց կուտար նոյն խարան որ ուրիշ մարդու մը (Լուի Նափոլէոնի) շուրջ կը յաձէր, մեր նոր պատմութեան մէկ ուրիշ ժամանակն որ այժմեան հանգամանաց մեծ նմանութիւն ս'ունի։

«Բմբոստ սպայ մը, վաշտի հրամատար է, յանդգնեցաւ պատասխանել առ Պուլանժէ յանուն մեր բանակին, որ համբութեան դատապարտեալ է։ Այլ ո՞չ, բանակն համբիւռ չէ ձեզ։ Այն մշակներն որք իրենց սպայը թողած են՝ առ հայրենիս բազմաեայ զոհողութեամբ և անձնուիրութեամբ կարմիր ժապաւէնին (Պատուոյ Լեգէոնին) իրաւունք ստանալու համար, զայրացմամբ կը մերժեն համագգեստ կրելու անարժան զօրավարն, որ քոսոտ ոչխարի պէս արտաքսուած է բանակին մէջէն, Պիւրէի բարեկամն, որ այս խարդախը կը գործածէր մեր զօրավարներն ի իւր զինակիցներն աղտոտելու համար, ի բեն դէմ մրցակիցներ նկատելով զանոնք։

«Ա՛յլ ոչ այս նամակս», կը գրէր առ Պիւրէ, երբ պատերազմական նախարարութեան հանիլ կը տենչար։ Թոմսո՝ և Թրէֆոշ զբաղուրաց խօսքը կը ըսէ։ Ի դեպ է Բերեսս հարատեւել... խորտակել զանոնք։ Բայց առանց իմ անուան պրոստանալու։»

«Այս մարդուն պատմութիւնը ծայրէ ի ծայր լի է սուտերեամբ։ Իրեն պէս էր Ռոշֆոռ եւս, երբ 1871ին, Զինուորական Ատենին առջեւ, գունաթափ և յուսահատ, կը ջանար պատասխանել անոնց որք զինք կը յանդիմանէին ամբոխն անպաշտպան և խեղճ կրօնաւորներու դէմ գրգռելուն համար։ Կը յիշէ՞ք ինչ կը պատասխանէր Ռոշֆոռ։

«Դիտէք ըն է՝ ամբաստանողներն սոսա էին. բէտէք ըն՝ այդ կրօնաւորք բրած քանիցս էին գործած, և հրապարակաւ սոսա էր։ Բայց էնել ըմբ. է՝ ընդերցողաց ասէնք պէտ սոնէ այսպէս պոռնիւնց դէմ։»

* * *

Դատադրութեան և դատաճանութեան արարքներն այսպէս մատնանիշ ընելէ ետքը, Պ. Քէնի տը Պօռփէռ իրաւաբանական կէտ մը յուզեց։

Զօրավարին այս ամեն արարք խըռոլայողք արարք են։ Ծերակոյտը ձեռնհա՞ւ է այս դատը տեսնելու։

Առաջին կէտին վրայ ընդհանուր դատախազը կը յիշեցնէ զօրավարին դաշնակցութիւններն Անիշխանականաց և Պոնապարթիստաց հետ, իբրեւ Լէրոյ-Պոլոյոն հանել առած պատկերներն, ինքզինք ամենուստ ընտրել տալու ձեռնարկներն, «Արուեստահանդէսն 1889ին իբրեւ նախագահ անձամբ բանալու» համար իւր խոստումն առ ծանօթ և բարեկամն, ևն։

«Զօր. Պուլանժէի նպատակն Հանրապետութիւնը բարւոքել չէր, այլ ի նպաստս իւր անձին խորտակել Սահմանադրութիւնն, և ինք առաջին անձը չպիտի լիներ՝ կեցցէ՛ Հանրապետ-ռիւն պոռացող աւելի դիւրաւ կործանելու համար Հանրապետութիւնը։ Լուի Նափոլէոն կեցցէ՛ Հանրապետ-ռիւն պոռալով գործի սկսած էր յետ տասպլսան Լուի Ֆիլիփի, և իրր թէ Հանրապետութիւնը պաշտպանելու և զոբացնելու պատրուակաւ ի Նախագահութիւն բարձրանալով, իրեն առաջին գործ ըրած էր Հանրապետութիւնը խորտակել։)

«Կ'առարկուի թէ Պուլանժէ հրապարակ գործեց և թէ գաղտնապէս գործող դաւադրի մը հետ չի կրնար բաղդատուիլ։ Բայց ամեն դաւադրութիւնք նոյն երեւոյթը չունին։ Թէև նպատակը նոյն, բայց միջոցներն անհունապէս կրնան տարբերիլ։ 1889ին այսպիսի բան մը նոյն չէ ինչ որ էր 1820ին։ Այլեւս սոսրերկրեայ տեղեր չեն պահուըտիր, հապա կրցածնուն չափ կը պոռան։ Առանց լրագրական և հրապարակաւ աղմուկի բան չի լիներ այսօր։ Այս խռովայոյզ աղմուկներու քով, դաւադրութիւնը նորէն կը ճանչուի թաքուն և անխոստովանելի ինչ ինչ մեքենայութիւններէ։ Դաղտնի անդամներ կը ժողվին, ծածկագրով կը թղթակցին, պաշտօնեայներ հրապուրել կը փորձեն, բանակին մէջ յուզում յառաջ կը բերեն, կը բաշխեն դրամ որոյ ո՛ւստից գալը չեն կրնար պարզել, օրինաւոր կառավարութիւնը քայքայել կ'աշխատին, ևն։

«Պուլանժէ յանցաւոր է իբրեւ դաւադիր և իբրեւ դաւաճան, ըստ որում իւր խռովայոյզ «բանակ» բազմիցս փղոց իմաւ անկարգութիւն յարուցանելու։ Եւ Պուլանժէ անպարտ չի կրնար արձակուիլ իւր դաւաճանութեան փորձին ի դերեւ ելնելուն պատճառաւ։ Եթէ յաջողած դաւաճանութեանց համար միայն պատիժ որուէր, յանցապարտք երբեք չէին պատժուեր։ զի անոնց դատաւորք արդէն աքսորուած կը լինէին։» (Ֆ-ը ոպոռոբոնիան։)

(Այսինքն՝ եթէ հանրապետական Շերբակոյտը Պուլանժէ զօրավարը պատժապարտ նկատելու համար սպասէր որ նորա դաւաճանութիւնն յաջողէր, Պուլանժէ իւր ձեռնարկութեան մէջ յաջողելի ետքը պատժէ զերծ կը մնար բնականապէս։)

«Այսօր փողոցներու մէջ պատուարներ չեն կանգներ զօրաց դէմ, այլ ցոյցեր կ'ընեն։ Ապուշներն և անգործները կը հաւաքուին տեղ տեղ ոստիկանութեան հրաման տրուած մարդ չպտոնելէ։ յեղափոխական գործիչներ կը վազեն կուգան ամեն կողմէ։ Պ. Անարիօէի բացատրութեամբ՝ օրուան կառավարութիւնը կը մոռաց պաշտպանել երեսփոխանական և նախագահական պալատներն, և ահա՛ կը յաջողի դաւաճանութիւնը։»

Պ. տը Պօռփէռ կը ձեռնարկէ պատմութեամբ ապացուցանել թէ Դերադոյն Ատեանը ձեռնհաս է արդի դատը տեսնելու, այսինքն՝ դաւադրութեան և դաւաճանութեան ամբաստանութիւնները դատելու։ Կը յիշեցնէ թէ 1789էն ի վեր յօրինուած ամեն Սահմանադրութիւնք Պետութեան ապահովութեան դէմ ուղղեալ ոճիրներն յանձնած են դատական բացառիկ իրաւասութեան մը։ 1875 ի հանրապետական Սահմանադրութիւնն եւս նոյն իմաստով հակցած է դաւաճանութեան դատն, և Դերադոյն Ատենին յանձնած է ամեն ապստամբական մեքենայութեանց դատաստանը։ Կառավարութիւն մը այս կերպիւ օրինաւոր ինքնապաշպանութեան իրաւունքն ի գործ կը դնէ պարզապէս։

* * *

Նիստը պահ մը դադրեցաւ, յետոյ որոյ Պ. տը Պօռփէռ ամբաստանութեան երրորդ՝ այն է դրամական մասին քննութեան ձեռնարկեց։

«Դատական քննութիւնը դաւադրութենէ և դաւաճանութենէն աւելի եւս ոգբալի իրողութիւններ երեւան հանեց Պուլանժէի դէմ։

«Պուլանժէ, բազմաթիւ և չռայլ մարդ, բանակին վարչութենէն բաժնուելէ յետոյ ամենածանր անհաւատարմութիւններ գործած է։ Այս անհաւատարմութիւններէ ոմանք յարակից են դաւադրութեան եւ դաւաճանութեան իրողութեանց։ զի քաղաքական ծառայման ու մեքենայութեան նպատակաւ գործուած են։ Ուրիշ անհաւատարմութիւններ ալ կան որք Գերագոյն Ատենիդ ձեռնհասութեան չեն պատկաներ, և զորս սոսկ իրբեւ տեղեկութիւն պիտի հաղորդեմ ձեզ։

«Ո՛չ, պատերազմական գործոց այս նախկին նախարարը մաքուր ձեռքով չելաւ պաշտօնէն։ Զարաշար գործածեց գաղտնի վարկերը։ 1887ին, Օ՚ֆէյ-ի լրագիրն Պ. Փօլ տը Քասանեաքի (որ այժմ ջերմ պաշտպան է Պուլանժէի), կը պատրակէր զՊուլանժէ՝ հաշիւ չտալուն համար։

«Պ. Կէյսէն վկայեց թէ լսած էր օր մը Պուլանժէի պատերազմական նախարարութեան գաղտնի տեղեկութեանց դիւանին պետ Վէնսան գնդապետէն խնդրելը թէ իւր անձնական գործածման համար դրամ ստանալու ազատ լինի, և գնդապետը կծու բանիւք մերժեր է այս առաջարկը։ Գիտեմ որ գնդապետը ժխտեց այս խօսակցութիւն։ բայց հարցաքննիչ յանձնաժողովոյ առջեւ գնդապետին դիրքը խղճալի էր։

«Դեր-տեղապալ Ռայշէռ, որ զօրավար Պուլանժէի վարչութեան օրով գաղտնի դրամից հաշուակալութեան պաշտօնը կը վարէր, այս տումարաց անյայտ լինելուն նկատմամբ հարցաքննութեան ենթարկուելով, նախ թոթովեցաւ, և բաւ թէ չի գիտեր ուր թողուին, յետոյ յարեց թէ Տիլլոն կոմսին յանձնած է։ Իւր վերծութիւն այնչափ ակներեւ էր և իւր ընթացք այնչափ կասկածելի, որ քննիչ յանձնաժողովը ձերբակալել տուաւ զինք։ Երբ ի բանս կ'առաջնորդուէր, խոստովանեցաւ ի վերջոյ թէ անհետացեալ տումարներն իւր բարեկամներէն երկու հոգւոյ յանձնած էր, մին սպայ, պատերազմական նախարարութեան մէջ, և միւսն անտառաց քննիչ։ Այս հանգամանաց մէջ աւարի գտնուեցաւ պատերազմական նախարարութեան գաղտնի վարկերուն հաշուակալութիւնն, որ հոս է, և ձեր ուշադրութեան պիտի ենթարկուի։

«Իւր իսկ հաշուոց միջոցաւ պիտի քննեմ պատերազմական նախարար Պուլանժէի դրամական պատմութիւնն, և պիտի ապացուցանեմ իւր գողութիւնները։ (Ֆ-ը պոռ-ռ-ռ-ռիւն։) (Շ-ը-ռանկէլ։)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Երեք օրուան մէջ վեցերորդ անդամ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն հարկադրեցաւ պատասխանել արտաքին քաղաքականութեան վրայ զանազան հարցումներու։ Թուրքիոյ վերաբերեալ կարգ մը հարցումներէն զատ, խորհրդականին կը հարցուներ անցեալ օր Պ. Լապուշէր թէ «Խաղիոյ հետ նիզակակցութիւն մը կնքած է.բ»։ Ուրիշ երեսփոխան մ'ալ ուզեց գիտնալ թէ Անգլիա համաձայնա՞ծ է Գերմանիոյ հետ։ Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն առաջուան պէս պատասխանեց թէ անգլիական կառավարութիւնն ո՛ և է համաձայնութիւն չէ կնքած, բայց չի կրնար ըսել այժմէն թէ պատերազմի մէջ ինչ, քաղաքականութեան պիտի հետեւի։ Այս բան դէպքերուն ընթացքէն կախում ունի։

Արտաքին գործոց խորհրդականին այս անորոշ պատասխանները չեն դոհացներ խորհրդարանի անդամց հետաքրքրութիւնը։ Բայց Անգլիոյ անհակնալի քաղաքականութիւնն, ամեն կողմին յոյսերը վառ պահելով, Եւրոպիոյ մէջ Անգլիոյ կուսայ յոյժ նախանձելի վիճակ մը։ Անգլիա կը նմանի դեռատի գեղեցիկ աղջկան մը որուն ձեռքը կը խնդրեն շատեր։

Անգլիա յոյսեր տուած է Իտալիոյ և Գերմանիոյ, առանց ինքզինք սխալ դիրքի մը մէջ դնելու։ Անգլիական ազդին և խորհրդարանին հանդէպ, որք չեն ուզեր որ կառավարութիւնը պաշտօնական դաշնակցութեամբ մը իւր ձեռքերը կապէ կանխաւ։ Բայց երբ ծանր դէպք մը, պատերազմ մը ծագի, Անգլիա ուրիշ ամեն Տէրութիւնէ աւելի կարող պիտի լինի իւր շահուց յարմարագոյն երեւցած ընթացքը բռնելու։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ

Երիտասարդ եւ կորովի Կայսրն Գերմանիոյ, որ երկու օր տեղ մը չի կենար, այս պահուս կը գտնուի Պաւիերայի Իշխան-Խնամակալին մօտ, Վերին Ֆրանքոնիոյ Պէյրէօթ սքանչելի քաղաքին մէջ, ուր Մեծին Ֆրետերիկի Ֆրեդրիքը, Մարկրաւ Ֆրետերիկի կինը, շինած է հիանալի դղեակ մը։ Մօտակայ բլրի մը վրայ կը բարձրանայ Ազգային Թատրոնը, զոր 1872ին մեծ ծախիւք շինեց Պաւիերայի Դժբախտ Լուտվիկ թագաւորը, Վակնէրի թատերգութիւնները ներկայացնելու համար։ Ի պատիւ Վիլհէլմ Կայսեր արտասովոր չքեղութեամբ ներկայացում մը տրուեցաւ։ Պէյրէօթէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս առթիւ Խնամակալ Իշխանին կողմէ տրուած մեծ հացկերոյթին մէջ Վիլհէլմ Կայսր բաժակ առաջարկած է ի պատիւ Աւստրիոյ Կայսեր, որոյ տօնախմբութիւնն էր նոյն օր։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մեծ ռազմախորձեր տեղի կ'ունենան Պեսարպիոյ մէջ։ Պուքրէշէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ արեւելեան գաւառներէն եկած երեք գունդեր մնայուն կերպիւ Պեսարպիոյ սահմանակից գաւառաց մէջ պիտի թողուին։ Նաև ռուս հեծելազօրաց նախորդ զօրաբաժինն եւս ձմեռը պիտի անցունէ ընդ մէջ Փրութ և Տրնեսթեր գետաց։ Ռուսք կ'ըսեն թէ այս տնօրինութիւնք մեկու մը չեն սպառնար, այլ նոր երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայեն խաղաղութեան պահպանման, մինչ ուրիշներ կ'ըսեն թէ Ռուսիա պատրաստ կ'ուզէ կենալ Արեւելեան Եւրոպիոյ ամեն պատահականութեանց առջեւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Վիեննայի մէջ մեծապէս ուշադրութիւն կը դրաւէ ռուս կառավարութեան կողմէ Ս. Սամսիսլաւ պատուանշանի մեծ խաչին շնորհումն առ Կրույէվ՝ ատենաբանարկի պուլկար հարիւրապետն։ Այս սպայ դիւաւոր գերն ունեցած էր Ալէքսանդր իշխանի տապալման գործին մէջ։ Ցայսմհետէ ի Ռուսիա կը բնակէր, և քանիցս դաւեր նիւթեց պուլկար կառավարութեան դէմ։ Ռուս կառավարութեան այս տնօրինութիւնն անսպասելի ցոյց մ'է Ֆերտինանտ իշխանի դէմ։

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿ

Աւստրիոյ Կայսրն սքանչացեր է ի Սփանտաու Գերմանիոյ պահակազօրաց

—)(23)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈՒՈՒԸ

ՄԱՄՆ ՍՈՒԱԶԻՆ
ՄԱՀԱՑՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Այդ միջոցին տոքթոր Ֆաւէլ որ լուիկ մնջիկ ունկն դրած էր, խօսք առաւ։

—Պարոն, ըսաւ ցրտութեամբ՝ իւրաքանչիւր բառը մխելով նշդրակի մը պէս, Պառոն Եալիչ բազմաթիւ կուսակիցներ ունի զորս վարձած է ամէն տեսակ ծառայութիւններ ընելով իրենց։ անշուշտ իր դրուատիքն խմացած էք իր մարդասիրէ մէկէն։ բայց ես Վիեննա գացած եմ, ուր բարձր անձնաւորութիւններ իմացած եմ, և գիտեմ թէ Պառոն Եալիչ ո՛րչափ քիչ յարգանք կը վայելէ անդ։ Իրեն պէս մարդոց համար ընդհանուր արհամարհանք կը տիրէ, և մասնաւորապէս ինք կը նկատուի իբր թշուառական մը։ Ուստի ի բոլոր սըրտէ կը մաղթեմ որ զինքը գրգռող պատուական երիտասարդը վտանգի չհանդիպի վաղը։

—Չէի գիտեր այդ մահրամասնութիւնները, կակազեց Իրոլիդ։

Ֆաւէլ կռնակը դարձուց նմա, թեր մատոյց Ֆէրնանտի՝ որ բոլորովին ցուրախ էր այս միջամտութեան վրայ, և առաւ տարաւ զայն, ջախջախեալ թողլով կեղծ դերկոմսը։

—Է՛հ, ըսաւ Լամպէրքիէ յաղթական, կը տեսնէք ահա թէ իրաւունք ունէի։

—Օ՛հ, պատասխանեց Իրոլիդ, տոքթորին բոլոր զուրցածներն աւետարանէն չեն։

—կը ներէք, Ֆաւէլ լուրջ մարդ մըն է որուն խօսքին կարելի է հաւատալ։

—Իմ տեղեկութիւններս տարբեր են իրեն տեղեկութիւններէն։

Լընոէլ իր պարզմտութեամբն հասկցաւ թէ իր Իրոլիդ բարեկամը կը սխալէր։

—Օ՛ն, մի՛ յամառիր, ըսաւ։ տոքթորը Վիեննա գացած է, իր ըսածը գիտէ, սիրելիս։

—Դուն ես որ ըսածդ չես գիտեր, ըսաւ Իրոլիդ։

—Հէ՞, ի՞նչ, ի՞նչ է եղեր, ըսաւ Լընոէլ շուարած։ Ուրեմն ես խենդ ու խելառ կը խօսի՞մ։

Բարեմիտ մարդը կասկարմիր կտրած էր եւ զայրացած։

Լընոէլ վիրաւորուած էր։ այդ վայրկեանէն նշմարեց թէ իր բարեկամը չատ վերէն կը նայէր իր վրայ։ Եւ չարունակեցին կծու եւ անհաճոյ խօսքեր փոխանակել։ Այդ միջոցին զանգակն հնչեցուցին։

—Օ՛հ, ըսաւ Իրոլիդ, ահա եկան շուկատները։

Լընոէլ դէպի դուռը վազեց, բացաւ և տեսաւ կառապանն որ երկու երիտասարդները բերած էր՝ պատրաստ ի վերադառնալ ի Բարիզ։ տանը դուռը փակեց ետեւէն եւ շարժմամբ մը կեցուց կառքին մեկնումը։ Յետոյ, Արմանի երկու ձեռքերը բռնելով եւ շեշտակի նայելով նմա։

—Երի՛տասարդ, ըսաւ, նեղսիրտ եւ անհաճոյ մարդու մը տպաւորութիւնը չեմ ըներ ձեզի, այնպէս չէ՞։

—Իրաւ որ չէ՛, ըսաւ Արման խնդալով։

—Հայր ու մայր չունիք եւ Բարիզի սալայատակին վրայ կը թափառիք։ ես ձեր հեռաւոր ազգականն եմ և կ'ուզեմ որ իբր հօրեղբայր նկատէք զիս, եթէ կը հաճիք։

—Բայց ի՞նչ եզրակացութեան պիտի հասնիք, պարոն Լընոէլ, հարցուց Լէոն։

—Հիմակ կը հասկնա, որովհետեւ գործին մէջ դուն ալ մաս ունիս։ Կառք նըստինք, կայծակի պէս երթանք, մինչեւ ընթրիքը դեռ կէս ժամ ունինք, էվէլ էվէլօք կը բաւէ։

—Ո՞ւր կ'երթանք։

—Դուք մի՛ խառնուիք, ձեր օգտին համար է։ Պարոն Արման, կառք նստեցէք։ Դուն ալ, Լէոն։ ես ձեր դիմացը կը նստիմ։

—Չէ՛, չըլլար, ըսաւ Արման։ Ձեր տարիքը մարդ մը... չեմ կրնար ընդունիլ... Լէո՛ն, դո՛ւն մեր դիմացը նստէ։

Լէոն հնազանդեցաւ։

Պ. Լընոէլ հասցէ մը տուաւ եւ կանխաւ մէկ ֆրանք պարգեւ կառավարին, որ քսան սուի խարազան իջեցուց իր ձիուն։

Կառքը սրընթաց յառաջացաւ։

Լընոէլ խնդրոյն մէջ մտաւ։

—Երիտասարդք, ըսաւ, առանց զձեզ նախատելու, դուք հարուստ չէք, հետեւաբար ձեր հագուստը կապուստը չհաւասարիր ձեր արժանեաց։ օրիորդներուն պատճառաւ պիտի նեղուէիք որ մաքուր հագուստով ներկայ չէք ընթրիքին։ վաճառատուն մը պիտի տանիմ ձեզ ուր գըլխէն մինչեւ ոտքը ուզածնուդ պէս պիտի հագուեցնեն զձեզ։ Կանխավճար մըն է որ կ'ընեմ ձեզ, ձեր ժառանգութեան բաժնոյն վրայ... Մեծապէս ուրախ պիտի ըլլամ այս փոքրիկ ծառայութիւնը մատուցանելով ձեզ։ ասկից զատ, Իրոլիդ նախանձէն պիտի ճաթի։

Մինչեւ այն տեղն Արման դժկամակութեամբ մտիկ ըրած էր Լընոէլի առաջարկութիւնները։ կը կարծէր թէ մարդուկը կ'ամչնար, աղքատ ազգականներ տունն ընդունելուն համար։ բայց Իբ-ռնդ Նախ-ռնդն պէտ ճաթի խօսքը յայտնութիւն մը եղաւ։ Դուշակեց թէ ի՞նչ պատահած էր։ Լէոն ալ հասկցաւ։

—Ձեր բարեկամը չսիրեր զմեզ, ըսաւ Լէոն առ Լընոէլ։ Անշուշտ գէշ խօսած է մեր վրայ։

—Դիտէք թէ Պառոն Եալիչի ընկերն է և անոր կողմը կը բռնէ, պատասխանեց Լընոէլ։

Յետոյ առ Արման։

—Բայց ես, երիտասարդ, ես ձեր կողմն եմ և յաղթութիւն կը մաղթեմ ձեզ։

—Հանգիստ եղիք, ըսաւ Արման ապահովութեամբ, վաղը սուրի լաւ հարուած մը պիտի տամ իրեն։

—Սուր չարժել գիտէ՞ք։

—Ոչ... բայց ատիկա կարեւորութիւն չունի։

—Սակայն, երիտասարդ...

—Պիտի տեսնէք թէ չեմ սխալիր։ ես ինքզինքս գիտեմ, կ'ըզմամ թէ այս անգամ հարուածը ե՛ս պիտի տամ հակառակորդիս։ Մնաց որ, ես իմ գաղափարս ունիմ... չատ պարզ գաղափար մը, որ սակայն ամէնուն միտքը չկայնար։

Կառապանն արշաւասայր յառաջ վարած էր կառքը։ Սէնթ-Անդուանի արուարձանը կը հասնէին հանդերձեղինաց վաճառատան մը դիմաց։ երրորդ աստիճանի տուն մըն էր այս, իրաւ է, որ գործաւորաց կը վաճառէր հագուստ, ճերմակեղէն, գլխարկ և կոշիկ։ սակայն զգեստներուն կտրուածքը գէշ չէր, կարուածքն ալ նըմանապէս։ Լընոէլ ուզեց որ իր ազգականները լաւագոյն բաներն ընտրեն։ դրամը չխնայեց, և, ակնթարթի մէջ, կերպարանափոխութիւնը կատարեալ եղաւ։ Արման մանաւանդ չքեղ էր։ Վարսայարդար մը լրացուց երիտասարդաց արդուզարդն, որք. ձեռնոցները դրած, թարմ և փայլուն կառք մտան և մեկնեցան ի Սէն-Մանտէ։ Ճամբան Լընոէլ ձեռները կը շփէր և ուրախութեամբ կը մրմնջէր։

—Իրոլիդ նախանձէն պիտի ճաթի՛։

Լընոէլի յանկարծական մեկնումը մեծ հետաքրքրութեան մէջ թողուցած էր իր հրաւիրեալներն։ ամէն տեսակ ենթադրութեանց մէջ մտրեցան, երբ զանգակը վերջապէս հնչեց։ Մարիոն վազեց բացաւ...

պարոն Լընոէլն էր որ ներս կը մտնէր իր երկու ազգականներուն հետ, որք, նորնոր հագուած, անճանաչելի էին։ Իրոլիդ, որ փութացած էր նորեկներուն ընդ առաջ երթալու, քար կտրած մնաց։ Լընոէլ ներկայացուց նոա Արման և ապա զայն ներկայացուց երիտասարդին, որ խոնարհեցաւ։

—Պարոն դերկոմս տը Նէռադ, ձեր պաշտօնակիցներէն մին, ըսաւ էր Լընոէլ։

—Ա՛հ, ըսաւ Արման ողջունելով, պարո՞ն է որ դերկոմս տը Նէռադ կ'ստորագրէ։ թոյլ տուէք ինձ շնորհաւորել զձեզ, պարոն։ Ձեր ըրածը գրեթէ հրապարակագրութիւն է։ ծանուցումն երբ այդ աստիճանին հասնի՝ արուեստին կը մատնայ։

Իրոլիդ ընաւ այդպիսի ապտակ մը կերած չէր։ բարկութենէն կարմրեցաւ։ ծաղքենները, զորս յաճախ ձանձրացուցած էր իր յաւակնութեամբ, կը ժպտէին նորա շլմթութեան վրայ։ շրթունքը կը խածնէր արիւնելու ատիճան։

—Պարոն, ըսաւ, այդ մեծարանքը շընորհապարտ կը թողու զիս լրաբերի մը կողմանէ։

—Լրաբե՛ր կ'ըսէք, այսինքն ամենայեղուն ատիճանի հրապարակագիր, ըսաւ երիտասարդը խնդալով, չատ իրաւունք ունիք, պարոն։ գրական աշխարհին մէջ չատ չնչին բան մըն եմ ես, բայց կ'աղաչեմ նկատեցէք որ դեռ քսան տարեկան չեկամ։

(Շարունակելի)

ընտիր բանակին կատարած ռազմավարները տեսնելով։ Ամենէն աւելի աքանչացեր է անծուխ վառօդին վրայ, որոյ չնորհիւ որչափ եւս թնդանօթք և հրացանք պարպուին պատերազմի մէջ՝ զօրքերը ծուխի մէջ չպիտի պատին, և թշնամւոյն դիրքերն որոշապէս տեսնելու կարող պիտի լինին։ Բայց Ֆրանսէ Եոզէֆ Կայսեր աքանչացումը վչտի փոխուեր է երբ խնայեր է թէ գերման զօրաց ձեռքը գտնուած այս անծուխ վառօդ դիւտն է աւստրիացի քիմիագէտ Պ. Ֆալբէնշլեյթնի, որ իւր գիւտն ամենէն առաջ Աւստրիոյ պատերազմական նախարարութեան յանձնել ուզեր է, բայց այն ժամանակի նախարար կոմն Պիլանտ մերժեր է։ Ասոր վրայ քիմիագէտն իւր գիւտը վաճառեր է Գերմանիոյ։

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆՔ

Պուլանժէական պարագլուխներն այս պահուս Լոնտոն կը գտնուին, և կը ջանան համոզել զՊուլանժէ որ Ֆրանսա վերադառնայ, և նոր դատաստան պահանջէ։ Օրէնքն իրեն թող կուտայ ներկայանալ Գերադոյն Ատենին, յորժամ Գերադոյն Ատենին արտասանած վճիռն իւր ոյժը կը կորուսանէ, և դատական ամէն գործողութիւնք ի նորոյ կը սկսին։ Ինչ մեծ յաջողութիւն Պուլանժէի համար եթէ դէմ առ դէմ գալով Պ. տը Ֆոնտենի և ամբաստանիչ վկայից, կարենայ պաղցուցանել թէ իրեն վերագրուած արարք, մանաւանդ դողութիւնք, զըրպարտութիւն են լոկ։ Բայց ցայս վայր Պուլանժէ բաւական քաջասրտութիւն ցոյց չի տար Փարիզ վերադառնալու։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄ

Գերմանիոյ նաւային վարչութեան մէջ երեւան եկած դողութեանց քննութիւնն յառաջ կը տարուի։ Մասնային նախարարութիւնը լրագրաց մէջ ծանուցում մը հրատարակելով, յայտարարեց թէ այս քննութեամբ ցարդ երեւան եկած իրողութեանց վրայ յենլով, նախարարութիւնն Համբուրգի և Մինտէնի Լուսարար Լաքս և ընկերութիւնը, Պրէմէնի Ռուլոլֆ Վարբ պոլտ և Կիւսթով Պէլինկ տուները չնչած է ոյն վաճառատանց և գործարանաց ցուցակէն որոց բան կրնայ ազդել ծովային նախարարութիւնը, նաւատորմին պիտոյքն հայթայթելու համար։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղատիոյ պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Տ. Իսահակ վարդապետ որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ Սպարթա զրկուած էր, տեղւոյն ազգմոց միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը քննելու և բառնալու համար, գրութեամբ մը՝ ուղղեալ առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ յայտարարած է թէ բանարկուներու և զրպարտիչներու կողմէ յարուցուած դժուարութեանց պատճառաւ կը հրաժարի այդ պաշտօնէն։ Ս. Պատրիարք Հայրն ևս, թագրիր մ'ուղղելով Դատական և կրօնական գործոց Նախարարութեան, խնդրած է բանարկուներու և զրպարտիչներու նկատմամբ հարկ եղածն ի գործ դնել։ Ն. Մեծապատուութիւն միւս կողմէ հեռագրաւ յանձնարարած է Տ. Իսահակ վարդապետի շարունակել իւր պաշտօնը, ծանուցանելով միանգամայն այդ առթիւ իւր ըրած տնօրինութիւնը։

Քարբերդցի Տ. Պետրոս վարդապետ վանահայր կարգուած է Ընդուշի վանուց։ Տ. Պետրոս վարդապետ Քարբերդէն մեկնելով Ընդուշ ժամանած և իւր պաշտօնի դլուխն անցած է։

Կիմանանք թէ Ազգային ժողովն ի նիստ պիտի դումարի օգոստոս 18ի ուրբաթի օրը։

Մաքրի գիւղէն կը գրեն մեզ.

«Գիւղիս Արծրունեան երկսեռ վարժարանաց պարգեւաբաշխութեան հանդէսն այս տարի կարի փառաւոր եղաւ թէ՛ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ և թէ հինգ շրջանաւարտներով, զորս կ'ընծայէր ազգին։ Այդ շրջանաւարտից անուանքն են.

Պարոն Լեւոն Յովհաննէսեան
» Գէորգ Ներշապուհեան
» Միհրան Երկանեան
» Խաչիկ Սինեմեան
» Պետրոս Բիւրքճիանեան

Աչակերտաց կողմէ եղած զանազան արտասանութիւնք և ճառախօսութիւնք ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեցին։ Ս. Պատրիարք Հօր օրհնութեամբ փակուեցաւ հանդէսը։»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տեղական Խորհրդոյ Ազգ. Եկեղ. Վարչութեան

Մաքրի գիւղի Ս. Եկեղեցւոյ և Արծրունեան երկսեռ վարժարանաց մատակարարութեան և Տատեան նորաշէն վարժարանի շինութեան հաշուեցոյցերն, որք կ'ակսին 1887 մայիս 1է և կը յանգին ցվերջ ապրիլի ներկայ տարւոյ, բուն օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոնց յար և նման մէկ մէկ օրինակները թագնի եկեղեցւոյ բակը կախուած են ի տես թաղեցւոյ։

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղի Պատուարժան ազգայնոց որ եթէ նոյն հաշուեցոյցերուն վրայ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 24 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անընդունելի պիտի մնայ։

Հրատարակուեցան «ԵՒԱ» ձեւագիտութեան դասագրքին Բ. հատորի կրդ և 5րդ տետրերն։

Հեղինակը Մ. Գալէնտէրեան այս առթիւ կը խնդրէ մայրաքաղաքիս իւր յարգոյ բաժանորդներէն անոնցմէ որք արուարձանի թղթատարութեան համար ծախք վճարած չեն նախապէս, հաճին դիմել Մահմուտ փաշա, Թարագճըլար փողոց թիւ 39 և ստանալ իւրեանց տետրերը։

ԱԶԴ. Օտար մայրաքաղաքի մը համար կ'ուզուի ուսուցիչ մը և վարժուհի մը, (առաւելապէս այր և կին), որոց առաջինը գիտնայ քաջ ֆրանսերէն և երկրորդն հայերէն և ձեռագործ։ Գոհացուցիչ պայմաններ։ Դիմել Ա. Ֆ-Ելի խմբագրատունը։

659

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Հայկական Կրթարան, հաստատեալ 1 յուլիս 1876, իւր ԺԳ. դպրոցական շրջանն պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստոս 21 շաբ. օրէն։

Նոր աշակերտ տալու փափաքողք կը հրաւիրուին տեսակցել Տնօրէնին հետ, որ կը գտնուի վարժարանն ամէն օր կէս օրէն առաջ։

Որպէս յայտ է, թէ՛ գիւերոթիկ և թէ ցերեկեայ աշակերտք կ'ընդունուին գոհացուցիչ պայմանաւ։ Նոյնպէս Ազգ. Կեդրոնական վարժարանն երթեւեկելու պայմանաւ Հայկական Կրթարանի մէջ կ'ընդունուին թէ գաւառացի և թէ տեղացի ծնողաց զաւակունք յոյժ չափաւոր թոշակաւ։ Հիմնադիր-Տնօրէն

Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

1 13 օգոստ. 1889 2—6
ՅՕՐԹԱՔԷՅ 653

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ղալաթիոյ մաքսատան տնօրէն անուանուեցաւ Մաքսային ժողովոյ անդամներէն Մուսթաֆա պէյ։

Մաքսային ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Ղալաթիոյ մաքսատան տնօրէն Ռէշատ էֆէնտի։

Տիարպէքիրի Համիտիյէ դաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հիմանէի նախորդ գայմագամ Թաղիլ Բասիխ էֆէնտի։

——

Սալիխէի աստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Նուրի պէյի, Պոտուրում գաւառակի ելմտական պաշտօնեայ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիի, Եանեայի նահանգին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Նէշէթ պէյի և Տիարպէքիրի նորահաստատ Ճէզիրէ գաւառակին գայմագամ Մուսթաֆա Շեվզը էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ծովային նախարարութեան առողջապահական ժողովոյ նախագահ Միրլիվա Խալիլ փաշայի, ծովային վարժարանի վերատեսուչ Միրլիվա Թայար փաշայի և ծովային կեդրոնական հիւանդանոցին առաջին բժիշկ Միրլիվա Խալիլ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Երէյլիի ածխանկէին վերատեսուչ Հասան փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ծովային խորհրդոյ անդամներէն գնդապետ Հաճի Խահէմ ու Հասան պէյերու, տեղակալ-գնդապետ Ահմետ պէյի և նաւանդոստի հրամանատարին փոխանորդ ի օգնական Մէհմետ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մէնքէյի նորընտիր մնալա Հասան Ռիւշտի էֆէնտիի և Մէտինէի նորընտիր մնալա Հասան Հիւսնի էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ծովային խորհրդոյ անդամներէն գնդապետ Ալի պէյի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ծովային խորհրդոյ անդամներէն գնդապետ Հասան պէյի և տեղակալ-գնդապետ Նէճիպ ու Հաճի Մէհմետ պէյերու։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(Պաշտօնական ազդ.)

Քոլերան հետզհետէ սաստկանալով ի Միլագեսս և Պաղատոի մէջ ալ ծագած ըլլալով, այդ քաղաքին հիւսիսային կողմը՝ Սալտիէ և Թաքրիթէն մինչեւ ի Սաքլէր հաստատեալ առողջապահական շրջանն աւելի խիստ պայմանաց ենթարկուած է։ Միւնոյն տնօրինութիւնն եղած է Արկիրն համաճարակ սխալէն զերծ պահելու համար Նէճէֆի, Տիմոնիցէի, Հիլլէի և Բէրպէլլայի կողմէն։ Նմանապէս շրջայ մը հաստատուած է Պասրայի հարաւային կողմը, Ֆաօի ճամբով այդ քաղաքէն եկող անձանց դէմ։ Տիգրիսի վրայ Բիւթ-էլ-Ամարայի առողջապահական կայարանը վերցուած է։

Պարսկական ծոցէն եկող նաւերը Պասրայէն եկող նաւուց համար հաստատեալ քառանթինայի տնօրինութեանց ենթարկուած են։

Ընդհանուր քննչ.
ՏՔԹ. ԲՈԶՈՒՆԻ

20 օգոստ. 1889
Կ. Պոլիս

——

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ

Իտալական դեսպան Պարոն Պլան երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։ Եւրոպական կառախումբով։ Արտաքին գործոց նախարարութեան քարտուղար թարգման Միքայէլ էֆէնտի ընդառաջ գնաց և բարի գալուստ մաղթեց դեսպանին։

——

ԿՐԷՏԻ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հետեւեալը կը կարդանք Կրէտէի նկատմամբ։

Փարիզու Լը Բարնի Լէնրէնսէնմենտ լրագիրը 16 օգոստոս թուականու Կ. Պոլսէն ստացած հետեւեալ հեռագիրը հրատարակած է։

«Ստոյգ աղբիւրներէ կը հաւաստեն թէ գերմանական կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ որ Կրէտէ, Արեւելեան Բուսվիլի նման, ինքնօրէն կառավարութեան մը վերածուի ընդ գերիշխանութեամբ Բ. Դրան։ Որովհետեւ գերմանական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ վերոյիշեալ կղզւոյն մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար ուրիշ ճար չկայ, Գերմանիա իրրեւ օրինակ ցոյց կուտայ Արեւելեան Բուսվիլի նահանգը։

Կ'երեւի թէ միւս մեծ տէրութիւնք մտադիր են ընդունիլ այս առաջարկը։»

Թուրք լրագիրք միահամուռ կը հերքեն այս հեռագրոյ պարունակութիւնն իրրեւ ստոյգ և չինծու։

* * *

Աթէնքէն հետեւեալը կը գրեն առ Նէսլեշտ.

Շաքիր փաշայի Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ անուանուելն յոյժ պատշաճ տնօրինութիւն մ'է։ Ն. Վսեմութեան ի Կրէտէ ժամանելէն ի վեր հանդարտութիւնն ու ապահովութիւնը կը վերահաստատուին ի դաւառակս։ Վերջերս ձեռք առնուած միջոցներ ցոյց կուտան թէ չիսթութեանց տեղի տուողք պիտի պատժուին։ Շաքիր փաշայի կողմէ հրատարակեալ յայտարարութիւնէն յետոյ քաղաքներն ինչպէս նաեւ մէկ քանի գիւղեր զինուորական շրջանի ներքեւ առնուելով հրամայուած է հաւաքել ժողովրդեան քով գտնուած զէնքերը։ Ի Գանտիա և ի Բէթիմօ զինուորական կառավարիչներ կարգուած և զինուորաց թիւն աւելցած է։

Շաքիր փաշա՝ հիւպատոսաց և փոքրամասնութեան պետերուն հաղորդած է կայս. կառավարութեան հպատակասէր իղձերը։

* * *

Երկիր Մէնիէօ կըսէ թէ Կրէտէէն առնուած վերջին լուրերու համաձայն կղզւոյն վիճակը դոհացուցիչ է։ Անցեալ կիրակի օրուն սկսեալ անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը վերահաստատուած են։ Շաքիր փաշա արդիւնած է ժողովրդեան զէնք կրելը, մանաւանդ այնպիսի տեղեր ուր զինուորական շրջայներ դրուելով խաղաղութիւնը վերահաստատուած է։ Ն. Վսեմութիւն պատժած է հակառակ գործողները։

Շաքիր փաշա վերստին ընդունեց փոքրամասնութեան կուսակիցներու մէկ պատուիրակութիւնը։

——

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՆ

Աթէնքէ կը գրեն առ Նէսլեշտ թէ Մավրոկօրտաթօ իշխանն որ, ինչպէս յայտնի է, Կ. Պոլսոյ հելլէնական դեսպան անուանուած է, տակաւին Բեդրոսպուրգ կը դտնուի ուստից սեպտեմբերի վերջը միայն պիտի մեկնի, ի Վիէննա և Աթէնք, անտի մայրաքաղաքս դալու համար։ Պ. Մավրոկօրտաթօ տակաւին պաշտօնապէս անուանուած չէ եղեր Կ. Պոլսոյ դեսպանութեան պաշտօնին, սակայն իր անուանումն որոշուած է և կը կարծուի թէ օսմ. կայս. կառավարութիւնն ևս չպիտի զլանայ իր հաւանութիւնը։

(Լ. Թ-ուէ)

ՀՐԴԵՀԱԼՈՅ ՆՊԱՍՏ

Երէկ ծանուցինք թէ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ յանձնաժողով մը կազմուած է Գօնիայի Իպրատի դաւառակին և Պոլսոյ Ֆաթիհ Թաղին հրկիզելոց ի նպաստ նուէրներ հանդանակելու համար։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճեր է իւր ոնձնական դանձէն 50,000 ղրուշ չնորհել Իպրատիի հրկիզելոց և հրամայել որ Երմոական նախարարութիւնն ևս 100,000 ղրուշի նպաստ մը յատկացունէ այդ նպատակին։ Վեհ. Սուլթանը նմանապէս հաճեր է 500 ոսկի չնորհել Ֆաթիհի հրկիզելոց և հրամայել Մալիյէին՝ որ 250 ոսկի ևս վճարէ նոյն նպատակաւ։

——

ՐԷՈՒՖ ՓԱՇԱ

Բաղէշի նորընտիր կուսակալ Ըէուֆ փաշա, իւր պաշտօնին վերաբերեալ հրամանագրերն ստացած ըլլալով, ի մնայ իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և Ադրիանուպոլսոյ մաքսատանց քննիչ անուանուած է Պոլսոյ մաքսատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Ադիլ պէյ, որուն յաջորդած է ներքին ապրանաց մաքսատան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Ռիֆաթ էֆէնտի և այս վերջինն ևս յաջորդած է Նուրէտտին պէյ։

——

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՇՈՒՆԵՒԱՐ

Մախսուսէի վարչութեան հաչէոյն ի Լոնտոն գնուած նոր շոգենաւ մը յառաջիկայ շաբթու Պոլիս կը սպասուի։ այդ շոգենաւ պիտի յատկացուի հեռաւոր նաւահանգիստներու։ Ուրիշ շոգենաւ մ'ալ դոր նոյն վարչութիւնը չենել կուտայ յԱնգլիա, աւարտելու վրայ է և չատ չանցած ասա կը հասնի։ այդ շոգենաւ որ Մէյոռ անունը կը կրէ և Աչոռ շոգենաւին ձեւով ու մեծութեամբ չինուած է, կղզիներու դծին պիտի յատկացուի։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼԻ ԴԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Պէրժէ յառաջիկայ շաբթու Սեվաստոպոլ կ'երթայ իւր Բեդրսպուրգի պաշտօնակցին յանձնելու համար տեղւոյն գերեզմանատունը որուն նորոգութեան հսկողութիւնն իրեն յանձնուած էր Կ. Պոլսոյ և Սեվաստոպոլի մնատորութեան պատճառաւ։ Այժմ որ գերեզմանատան վերաբերեալ աշխատութիւնք աւարտած են և յարատեւ հսկողութեան մը պէտք չիկայ, Բեդրսպուրգի ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդին իրաւասութեան կ'ենթարկուի այն։ Վերոյիշեալ աշխատութեանց համար 80,000 ֆրանք ծախսուած է, որուն միջոցաւ նորոգուած են բոլոր այն դամբարանք որք կառուցուած էին 1854 և 1855ին Սեվաստոպոլի մէջ մեռնող ֆրանսացի զինուորաց ի յիշատակ։

——

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Թուէէ կը ծանուցանէ թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է ի նորոյ ընդծուլեայ հեռագրական գիծ մը հասատտելի Դանտիպի և Հանեայի միջև։ Զեռնէաս իշխանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է գործադրելու համար կայս. նոյն Իրատէն։

* * *

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, հեռագրական վարչութեան արհեստական ճիւղին խորհրդական Էմիլ էֆէնտի և օգնական Բաֆի էֆէնտի կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի դտնուին ի Փարիզ դումարեալ եւլիկորական դիտութեանց համաժողովին։

Վերոյիշեալ պաշտօնեայք այս իրիկուն Փարիզ կ'ուղեւորին հրոպական կառախումբով։

——

Պ-ԼՈՒԷ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սմիռնայի տէր և տնօրէն Պ. Հանլի որ Բարիզու Արուեստահանդէսն երթալու առթիւ, մի քանի օր Սոֆիա մնացած էր, ամսոյս 1/16ին Ֆէրտինանտ իշխանին ներկայացեր է։

—Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդն իւր վերջին նստին մէջ Բարբաթի և Բասոսի մետրապոլիտ ընտրեց հրաժարեալ Տ. Նիկոսի տեղ, Անքիատէի նախորդ մետրապոլիտ Տ. Սոփրոնիոսն։ Ֆէնէրի վարժարանէն նախորդ տնօրէն Տ. Եօրկիսատս ևս Անքիատէի մետրապոլիտ պիտի անուանուի։

—Բեդրսպուրգի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պէքիր պէյ Կարինէն մայրաքաղաքս հասաւ երէկ։

—Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Պ. Թոմթէր որ Մարիէնպատի ջերմուկները կը գտնուի, ամսոյս 18 30ի ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

—Լ. Հէրալտ կը պատմէ թէ Ֆէրիքիւշ Հասան պէյ ադարակի գործաւորներէն գաղթական Մէհմէտ և եղբայրները առջի օրը այդ գիւղին մօտ երեք թուրք գործաւորաց վրայ յարձակելով դաշոյնով վիրաւորեր են զանոնք։ Գաղթականք ձերբակալուելով, խոստովաներ են իրենց ոճիրը, սա «մեղմացուցիչ պարագայն» յառաջ բերելով հանդերձ, թէ վիրաւորեալներէ մին ձմերուկ մը գողցած էր ագարակէն։

—Քուլուքը Մէհմէտ, որ իւր ընկերը՝ Վէլին վիրաւորած և մահուանը պատճառեցած էր, Եղեռնադատ տուեին առջեւ դատուելով տասն հինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

—Նախընթաց օր յԱնատոլու Հիսար, տան մը մէջ, տասն չորս ամեայ սպասուհի մը՝ Զէյնէպ, պատմենոն եղած պահուն վառարանէն ելած կայծէ մը հագուստը բռնկեցաւ և սկսաւ այրիլ։ Տնեցիք օգնութեան փութալով վտանգին առաջքն առին, սակայն Զէյնէպ ծանր վիրքեր ստացաւ, որով ոստիկանութեան հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ դարմանուելու համար։

—Նաալը-գարուի և Սամաթիոյ շրջակայքը երեւան եւած կարմրախտ վարակեալ հիւանդներու մէկ մասն ապաքինած են և միւսներն ևս ամենայն ուշադրութեամբ կը դարմանուին։

—Անցեալ օր ի Պէշիքթաշ Բէյոյ Իչի երկու յոյներ կռուի բռնուելով մին զմիւսը դաշոյնով վիրաւորեց։

—Տասն և մէկի չափ չարագործներ երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորուեցան ոստիկանութեան ձեռամբ։

—Անցեալ գիշեր ի Պուլկուրլու Մահմուտ պէյի տունը գողեր մտնելով, դրամ, ադամանդեղէն և ոսկի ու արծաթ անօթներ գողցան։ Ոստիկանութիւնն իմանալով, յետ խուզարկութեան, ձերբակալեց գողը Զաֆրանպոլցի Ալի Օսման, որուն քով գտնուեցան գողցեալները։ Ալի Օսման արդէն անցագիրը պատրաստած էր իւր հայրենիքն ուղեւորելու համար։

—Եէմենի կուսակալ և Ի. զօրաբանակի հրամանատար Ֆէրիզ Օսման փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամանած է։

—Անցեալ օր Դալաթիա Թիւնէլի առջեւէն անցնող երկաթեայ ձօղեր բեռցած կառքի մը ձիերը խրտչեցան և սկսան քառասրակ արշաւել։ Անցորդք թէև յաջողեցան ձիերը կեցնել, սակայն կառապանն ու տասն երկու տարեկան տղայ մը վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնն հիւանդանոց փոխադրեց զանոնք։

—Վերջին մէկ քանի աւուրց փոթորիկներն Էնկիւրիի մէջ մէկ քանի շէնքեր վնասած և հեռագրական թելերու գերանները խորտակած են։ Հեռագրական վարչութիւնը նորոգել տուած է զայնս առանց ժամանակ կորսնցնելու։

—Ոստիկանութիւնն անցեալ գիշեր Սկիւտարի մէջ ձերբակալեց երեք կասկածելի մարդեր որոց վրայ զենքեր և այլն գտնուեցան։ Այս մարդիկ Պոլսոյի ըլլալով, տեղւոյն կառավարչէն հեռագրաւ տեղեկութիւն պահանջուեցաւ։ Կառավարիչը պատասխանեց թէ ադոնք նշանաւոր աւազակներ են, որք իրրեւ ոճրագործ դատապարտուած լինելով բանտէն փախած էին։ Այս պատասխանին վրայ, չարագործք ոստիկանութեան դուռը զրկուեցան, ընդ հսկողութեամբ Պոլու զրկուելու համար։

ՇՐՋՕՐԵՐԱԿԱՆ

Կ. Պ-ԼԻ 1/13 օգոստ. 89

Տ.

Պատիւ ունինք Ձեզ ծանուցանել թէ, Ա. և Օ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ընկերական անուան տակ հիմնուած է ի Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, թիւ 15, թղթավաճառանոց մը ուր մեծ ու փոքր քանակութեամբ ինչպէս և յանձնարարութեամբ ամէն երկրաց և ամէն տեսակ թղթերու, Տետրակներու; Գրասենեկի պիտոյից, եւ, եւ վաճառմամբ պիտի զբաղինք։

Քաղցր է մեզ յուսալ, Տ..., թէ պիտի հաճիք Ձեր վստահութեամբ պատուել մեր վաճառատունն որ՝ միւնոյն գործատեղւոյն մէջ կը յաջորդէ Պ. Հայկ Արշակեանի ողբացեալ մահուամբ լուծեալ Արշակեան և Փանոսեան թղթավաճառատան, և թէ պիտի նպաստաւորիք զմեզ Ձեր յանձնարարութեամբք որք մեր լաւագոյն խնամոց առարկայ պիտի լինին։

Ընդունեցէք, Տ..., մեր անձնուէր զգացմանց հաւատիքն։

Ա. եւ Օ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Նո. 15, Մահմուտիէ փողոց, 15
Կալաթա, Կ. Պոլիս. 2—4

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ՀԱՎԱՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 21 օգոստոս

Պատերազմական գործոց նախարարը կարգապահական պատժոց ենթարկեց 59 պուլանժէական զանազան ըսպայներ։

Հանրապետութեան նախագահն իւր բնակութիւնը փոխադրեց Ֆոնդէնպլոյի գղեակը։

Սդրազուրկ, 21 օգոստոս

Վիլհէլմ կայսրը երեկոյին ասա հասաւ։ Ոչ մէկ միջադէպ պատահեցաւ։

——

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 21 օգոստոս

Հանրապետութեան նախագահն այսօր մեկնեցաւ ի Ֆոնդէնպլո։ Կայարանին մէջ հաւաքուած ժողովուրդը ցնծութեան խանդավառ ցոյցերով ողջունեց զնա։ Շատ դիտուեցաւ Պուլանժէական բողոքներու գրեթէ կատարեալ բացակայութիւնն։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 օգոստոս

Օսմանեան Թանսիոլիսէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Գիայ.)	Սէրի	18	5 1/2
Գիրոսային դոցուելէն վերջը	»	18	5 1/2
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18	7
Կէս օրին	»	18	7

ԻՍԹԻՖՊՈՒԼԸ ՏԷՊԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		46	22
Այս առաւօտ		46	25
Կէս օր		46	25

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԷՊԹՕՅԻ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	29	10
»	Բ. »	17	5
»	Գ. »	18	7

ԲԱՌԵՆՏՈՒՄՔ

Օսմանեան գէնէրալ	Ամբ. Լիր	4	16
Գիրոսի գէնէրալ	Օսմ. »	8	25
Պանք տը Գոնս	» »	7	5
Սօս. Շանտ է վիլէօր	» »	4	27
Թրամուէյ	» »	465	
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	61	12 1/2
Ոսպիկասիոն տը Բրիոլիէնէ	»	—	—
Բաժնեթուղթ Լասիրսօմի		107	1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 21 Օգոստոս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Ամբ. գոնսոլիտէ		98 1/4
Օսմ. »	Սէրի Գ. բացուեցաւ	16 5/16
» »	» գոցուեցաւ	16 9/16
» »	» Ա.	29 1/1
» »	» Բ.	17 1/8
» »	» Գ.	16 1/4
Օսմանի 1871		92 1/4
Փոխառութիւն 1877		100 3/4
Պանք Օսմանի		11
Ռուսական փոխառ. 1873		101
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)		90 3/4
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)		104 1/8
Տայրա Սանիէ		85
Տօսմանիայ (փոխառ. Բօչիլը)		102 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 39

Վիէննա, 21 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 55
Օսմանեան երկաթուղի	83
» Իզմիրի բաժնեթուղթք	148

Բարիզ, 21 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 25
» » 3 %	85 67 1/2
Օսմանեան գոնսոլիտէ Սէրի Գ. բացուեցաւ	16 70
» » » գոցուեցաւ	16 70
» » » Բ.	17 20
» » » Գ.	16 80
Օսմանեան երկաթուղի	61 25
» Իզմիրի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոմանի	526 25
Դրեսիտ Լիոնէ	690
» Ֆոնսիէ	1282 50
Գանգու

գոյնն ու գովելին յինքին է սկսելու եւ ընդգրկելու աշխատութեամբ՝ վերջին անգամ ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր մէջ-նորդութեամբ կը դիմէ մարդասէր եւ կրթասէր Հայուհեայ, որ մի ձեռնհաս հայ ուսուցչուհի զրկեն իրենց հաշուոյն Լիմա-ուամբ աստ, ունենալով արդէն 70—80 աղջկանց ներկայութեամբ պատրաստ չենք մը կից նոյն կեդր. հաստատութեան։

—Անցեալները Փոռնչի մէջ կը կարդացուէր Արժ. Պետրոս վարդապետի երեղեցային պաշտօնէ և աստիճանէ դադարեցուցման գիր մը ի կսղմանէ Գեր. Շիշմանեան Սրբազան առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր։ Նոյնն անցեալ շաբթուան մէջ իբրեւ Պատր. Փոխանորդ Զնքուշ փոխադրուեցաւ իր այս տեղի մարդերով եւ մտերիմներով։ Ուր տեղափոխուեցաւ այս խումբ, կայ անդ կազմ եւ ճոխ վանք մը, որ երկու թեմ ունի, Զնքուշ և Սարիշ Միւտիւթիւն է ընդ գայմագամութեամբ Զերմուկի։ բաւական հայեր կան։

—Հունձքն առատ է ամեն տարուանէն, բայց երկրագործը երկու երեսով մէկտեղ չի խնդար այն պատճառաւ որ ամառուան սկիզբէն սկսած իր տուարները կը կոտորին։ կը լսենք թէ Բալու շատ աւելի է տուարաց կոտորածը։

Առեւտրական վիճակ չէ գոհացուցիչ ընդհանրապէս։

ՌՈՏՈՍԹՕ, 28 յուլիս

Շուրջ ամիս ու կէս առաջ Արեւելք իւր մէկ խմբագրականաւ ակնարկ մը նետելով Ռոտոսթոյի վիճակին վրայ՝ կը դիտէր թէ քաղաքիս մէջ ոգեւորութիւն մը սկսած է։ Հարկ է յաւելուլ սակայն թէ՝ հակառակ ընդհանուրին ակնկալութեանց, խնդրոյ ամենէ կարեւորն՝ կրթական խնդիրը կը մնայ դեռ ցարդ անլոյծ։

Քաղաքիս լրջամիտ անձինք վերահասու եղած են արդէն այն ձախող դրութեան որում կը հետեւինք։ բայց տեսակ մը ջանք կը տեսնուի անոր ջատագովներու կողմանէ խղդելու բոլորոյ և դժգոհութեան ամէն ձայն։ Առանց այսու, ինչպէ՞ս մեկնել այն եղանակ՝ որով կը կատարուին ազգային վարժարանի մը քննութիւններն, առանց քննիչներ հրաւիրելու, բաւականանալով եկեղեցւոյ մէջ ծանուցմամբ մը ժողովուրդն ունկնդրութեան հրաւիրել։ պէտք է դիտել թէ Ս. Յովհաննէս վարժարանի քննութիւնները կատարելու այս եղանակ բոլորովին նոր է։ Ներկայ գտնուեցայ գրեթէ վարժարանին բոլոր քննութեանց։ Աշակերտք ամենապարզ հարցմանց իսկ գոհացուցիչ պատասխան մը չեն տար, և ադ՝ոնք պիտի կազմեն քաղաքիս ապագայ սերունդը։ Փափաքելի է որ տեղական ազգ. իշխանութիւնը լրջի ուշադրութեան առարկայ ընէ իրաց այս վիճակը և դարման տանի ադոր։

Աւելորդ է ըսել՝ բոլոր այցելութիւններս ի Պիւյիւքքէրէ վայրկեանական եղան։ այլ այդ խորախորհուրդ էակին մտ մնացի ժամերով, ինձ թուեցաւ՝ դարերով։ Ինչի՞ վրայ խօսեցանք։ մեր հիւանդութեան վրայ, որ նուաղեցաւ՝ այլ որ կը սպառնայ նուաղեալ վիճակին մէջ մնալ... ընտանեկան խօսակցութեան համար ուրիշ նիւթ չունինք։ Արուեստահանդիսին վրայ թաւալեցաւ այնուհետեւ խօսակցութիւնն։ Էֆէլի աշտարակին մինչեւ ծայրն ելանք, և անտի չիջանք այլ եւս։ Բարիզ փոքր կ'երեւէր անտի։ բնականաբար՝ աշխարհս ալ նիւթապէս աւելի փոքր, աւելի փոքր բարոյապէս ալ «Այս բարձրութենէն կարօղ ես մարդ ճանչել մեծ մայրաքաղաքին մէջ» հարցուց Սիինքսն։ «Ո՛չ» պատասխանեցի։ «Զքեզ այս աշտարակին ծայրէն վար պիտի նետէի, Մելանիա՛, եթէ հարցմանս պատասխանին չը մտենայիր։ Այս բարձրութենէն երկու մարդ միայն կրնայ ճանչցուիլ, երկու մարդ կրնամ ճանչել ես։ Զօլան ու Ռընան։ հաւատքի թանձրագոյն անձնաւորութիւնն ու տարակոյսի նրբագոյն անձնաւորութիւնն։» — «Եւ ո՞չ դիտուն մը, և ո՞չ իմաստասէր մը կը ճանչես։» — «Գիտութիւնն ո՞չ ապաքէն կը սողայ և իմաստասիրութիւնն ո՞չ ապաքէն կը կաղայ։ միայն հաւատքը է մեծ, ու միայն տարակոյսն՝ հրապուրիչ։ Եւ, ոչ ոք աւելի թանձր ու բարձր համանդամայն հաւատք ունի քան Էմիլ Զօլա, և ոչ ոք աւելի խորին ու խնդագին միանդամայն երկրայութիւն քան Էռնէսդ Ռընան։» — «Բայց Զօլային զօրութիւնն ուստի՞ է, և ուստի՞՝ Ռընանին տարակոյսը։» — «Գիտութենէ՞ն, պիտի ըսես։ մին յանուն Գլօա Պէռնառի՞ կ'երդնու. և միւսը բնալուծութիւ՞ն մը կ'ընէ պատմութիւնը։ բայց գիտութիւնն անանձն հիւլէին ետին չը տեսներ, և գիտութիւնն ոչնչութեան չը հաւատար։ Զօլա կը տեսնէ, և տեսանելի և սիրելի կը կացուցանէ ժողովուրդն, և Ռընան ի վախճան իւր մտածութենից և իւր մտածութեանց կ'աղաղակէ յաւէտ՝ «Ապոլոն»։ կեանքն աղդուագոյն, յօդաւորագոյն բացատրութիւն ունեցած չէ քան Զօլայի գործոց մէջ, և Ռընչութիւնն աւելի կախարդիչ արտայայտութիւն քան Ռընանի մատենից մէջ։ կեանք, ուստի և տառապանք։ ոչնչութիւն ապա և հանգիստ...»

Ու Բօլ Պուռժէի վերջին վէպին վրայէն վերցնելով հիւանդն իր հիւանդային մատն, ինձ ցոյց տուաւ։ «Տե՛ս, չե՞ս ճանչնար Զօլան ու Ռընանն։ իրական տառապանց բանաստեղծն ու բարոյական տառապանց բանաստեղծը։ քանզի՝ յանդ չուենալով ալ՝ արդի ամենէն մեծ բանաստեղծներն են անոնք, Զօլան ու Ռընան...»

Ու հոն թողնիլ՝ աշտարակին ծայրն՝ ինչ որ փոխ առած էինք աչխարհէն։ ու փոխ առնլով գերաշխարհեայց թեւերն, ոչ, պարելով մեր թաքուն թեւերն, համբառնանք, վեր, միշտ վեր, աստեղամիջեան կրկնալոյս ուղիներու մէջէն, աստեղախաղ երաժշտութեանց ունկնդրելով և անկշռելի եթերին անառիկ, անկշռելի երանութիւնն ըմպելով անյագուրդ...։

Եւ երբ Պէօյիւքքէրէէն կը վերադառնայի, ես ինձ կը հարցնէի թէ լսօղութեան ու տեսութեան պատրանք մը չէ՞ր որ կրած էի։ Պատրանց նման բան մ'ալ Ռոսֆորի վրայ ուղեւորութիւնն է յաւէտ, երբ կապոյտ ու ճերմակ ալիքներ եռեւէդ կը կը վազեն արշաւասոյր, երբ ճերմակ ու սեւ թռչուններ՝ առջեւէդ հեշտանուագ, ու ծովափնոյ վրայէն ըստուերդ կը վազէ ամենէն յառաջ, ամենէն խուսափուկ, ամենէն խորհրդաւոր, երջանկութեանդ ստուերն...։

ՏԻՐ ԵՒ ՏԻԿՆ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

22 Նոյ.— Այսօր կամուրջին վրայ՝ Գատրքէօյի շոգենաւուն նաւամատոյցը՝ խումբ մը, մանաւանդ երկսեռ բոյլ մը կամ համաստեղութիւն մ'երկբաւոր։ Մոլեռնէն (Զիլինկիրեանն այս անուամբ մկրտած եմ՝ կը յիշես) դէմքը մագնիսեց զիս։ խումբէն նախ զայն տեսայ։ սակայն հարկ էր նախ հարցուրել Մեբքիսեդեկ Սրբազանին աչն։ ականակուռ մատանին եկաւ շրթանցս տակ։ Զիլինկիրեանի ձեռքը սեղմելով՝ ձեռացս տակ եկաւ դոգցես Ռոֆֆէլի թարգմանչին սիրահար սիրտը։ Հու՛սկ ապա տեսայ Տիկին Զիլինկիրեանն, որպէս և ինքն ուշ տեսաւ զիս՝ աչքերն յառած ըլլալով Պոսֆորի կապոյտին, զոր ոչ ուրեք գտած էր և պիտի գտնէր անշուշտ։

Տիկին Զիլինկիրեանէն հետ առաջին անգամն էր որ կը խօսէի։ իսկ ինք «Երկրորդ անգամն էր որ կը խօսէր ինձ հետ»։ Ահաւասիկ հոգեբանական երեւոյթ մը՝ որոյ բանալին չատ հեռուն պէտք է փնտռել։ Համակրելի տիկինն բաւ ինձ որ՝ եթէ գրածներուս պէս կը զգայի, շատ նշանաւոր բան էր։ Տիկին Տիւսաբ փաշան՝ երբ առաջին անգամ տեսաւ զիս՝ ըսաւ թէ կերպարանքս կը համապատասխանէր գրութեանցս։ այն ժամանակ աւելի նիհար էի։ Խնդրեցի Զիլինկիրեանէն որ նկարագրէ մեզ Արուեստահանդէսն, ա՛յն ոճով որով կը կախարդէր մեր մանկութիւնն, ու դեռ քանի մ'ամեր առաջ՝ մեր պատանեկան հոգին թրթռացուցած, երբ Աբեսալոմ Մաշալ մէջ կը հրատարակէր իւր ի Պալիս ոգեորիչն։ Հռչակաւոր գրագէտին չը կրցայ խոստումս առնուլ այս նկատմամբ։ Ցաւօք բաժնուեցայ՝ աւելորդ է ըսել՝ Զմիւռնիոյ «Մաղիկ»էն, մաղիկներէն։ Եւ երբ հեռացան, հոգւոյս մէջ լսեցի բան մը՝ նման «սիրերգային հեծկլտանաց»։

Ի ՖԷՆԷՌ ՊԱՀՉԷՍԻ

23 Նոյ.— Զբօսանքի համար կ'երթայինք ի Ֆէնէռ։ այժմ առողջութիւն գտնելու համար կուգանք հոն։ Մարդուս համար որքա՞ն կը տարբերի տեղւոյ մը տեսիլն ըստ բնական կամ բարոյական տրամադրութեան։ Առողջութեանն ատեն՝ բնական կը գտնէր անշուշտ մայրս որ ծառ ու ծով յածեալ կոծէին, փրփուրն ու փչին բարձրանային երկինք երթէին, ու մարդիկ համախումբ քրքիջ բառնային ուրախութեան՝ «էյ՞ ընէին։ Նոյն անձն, նոյն մայրս ահա կը գանգատի թէ՝ բուռն է հովն, ու փրփրագին ծովն, թէ կը ճարճատեն ծառոց ոստերն, ու թէ մահկանացուք անզգայ դարձած են...։ Պատուհանաց նուրբ ճեղքերէն իսկ ներս մտած փչին հաղ կուկուտայ հիւանդին։ Թաշկինակով կը գոցէ քիթն ու բերանն։ աչքերն ալ կը փակէ, զի նիհար գլխուն պտոյտ կը պատճառէ մեծարդ ու մեծատարած շարժումն ալեաց ու անտառաց։

Գեղջկական պանդոկ մ'է Ֆէնէռի ծայրագոյն պանդոկն։ Հին տուն մը կամ մանաւանդ քէօշկ մը։ Ցեղոյն անդրանիկ չենքն է եղեր։ Պանդոկապետուհին ծիծաղադէմ՝ գերուկ կին մ'է կարմիր ու ճերմակ՝ պարարտ սպիտակ հնդկահաւի մը նման։ Ցուռնարէն կը խօսի, իտալերէն կը հայհոյէ։ Իսէն ինք կը սերի, ամուսինն իտալացի եղած է։ Շատ ախորժելաւ մնէ, քանզի... շատ առողջ չենք, շատ չենք ուտեր, ու նստած տեղերնիս կը մնայինք։ Այս բացառիկ համակրանքն համար, հիւանդին բաբեկամուհին յորդորեցինք զայն,—Տօքդօռ Յակոբեանի գրքին տիտղոս իգացնելով։ Ծաւալին հակառակ, ծանրաշարժ չէ հիւանդին բարեկամուհին։ շուտ կը շարժի։ շուտ ալ կ'ելնէ։ ու հում կերակուր կ'ուտենք (իմա՛ չենք ուտեր)։ այդ պատճառաւ մենէ շատ դոհ է մեր պանդոկապետուհին։ Մենք ալ իրմէն փոխադարձաբար։ քանզի հաւ մը չափ բարի կ'երեւի և հնդկահաւի նման կարմրադէմ ծիծաղադէմ է։

Պանդոկին մէջ մենէ զատ՝ իտալացի ընտանիք մը կայ։ Բեբայի իտալական դպրոցին Տնօրէնն է, որ կին մ'ունի։ Ճերմակութեան երրորդութիւն մ'են, կամ մաքրափայլ երրորդութիւն մը։ զի հնգետասնամեայ ամուսնութենէ մը յետոյ՝ այր և կին իբրեւ սիրահար ու սիրուհի են իրարու նկատմամբ։ Իրար կը հոտուըտան։ իրարու համար համեստ, մանրուր մնացած են։ իսկ իրենց դստրիկին անբաժան է ծնօղացմէն։ կը հետեւի անոնց՝ իբրեւ իրենց կամենաթոյր ստուերն, և կամ իբրեւ երկրաւոր լուսեղէն սիւնակ մը՝ կ'առաջնորդէ իրենց, երբ շրջագայութեան ելնեն։ Ամուսնութեան կենդանի քարո՞ղ՝ իտալեան այս ամոլն։ Ահ։ ինչո՞ւ գաղղիերէն չը գիտէին, կամ ես իտալերէն չգիտէի բաւական, հարցնելու համար իրենց թէ Իսքիա գացա՞ն են, թէ յայց եղած են Կոլածիէլլայի գերեզմանին։ Միշտ կ'երազեմ Իտալիան, Նուբանիա՛, իր Նաբոլին՝ նոյնքան և իր Ֆիօրէնցան, իր Հռոմն՝ նոյնքան ու թերեւս առաւել իր Վենետիկն, իր եկեղեցիներն ու պալատներն՝ այլ մանաւանդ իր վանքերն և իր աւերակներն, իր նարնջենիներն այլ մանաւանդ իր նոճիներն, իր նուագարանաց այլ մանաւանդ իր զանգակաց ձայնն, իր գեղապայծառ երկինքն այլ մանաւանդ իր գեանդամանները, իր ծիրանին այլ մանաւանդ իր ծովն, իր ծովուն մէկ պատառն։ Ինձ համար տոն մ'է, երբ Աբեսալոմի մէջ Ֆէթվաճեան թարգմանութիւն ունի։ յաւէտ յուզմամբ կ'ընթեռնում և կը վերընթեռնում Հրոռոմի թղթակցութիւններն, որոց լեզուն ալ այնքան ընտիր ու այնքան ներդաշնակ է, մերթ իտալեան նուագի մը չափ։

Այլ եթէ դուն հոս ըլլայիր, Նուբանիա՛, ոչ իտալական ընտանեաց հետ խօսելու պէտք պիտի զգայի, ոչ իտալիոյ վրայ խորհելու։ ոչ Ֆէթվաճեանի նամակաց կարօտն ունենայի պիտի, ա՛յլ Պայեայ ծոցն ոչ ծովն Ագրիական պիտի կարօտնայի։ Դու պիտի ծածկէիր աչքէս այս Իտալացին, այս Իտալուհիներն, այդ սրտիս մէջ զարթուցին հայրենաթաղձութիւնն ա՛յն երկրին՝ զոր չեմ տեսած...։ Զարմանալի է այս։ սակայն միթէ չունի՞նք հայրենաթաղձութիւնն ալ երկնաւոր հայրենեաց, զոր նոյնպէս չենք տեսած։ Դրչիս ներքև ահա երկինքն ու Իտալիան զուգեցան։ նոյնն եղած չէ՞ Այֆուէտ տը Միւսէի քնարն վրայ։ Արդարեւ երկնից մտադոյն երկիրն է Իտալիան։ ու սրբուհեայ գերեզմանն է յետոյ ուխտադնալի գերեզմանն է՝ Կոլածիէլլայի «վէճն, փոքրիկ, անճուկ, անշան»։ և Իսքիան՝ ուր Լամարտին սիրեց առաջին հերն եւ արտասուեց առաջին հուր արտասուքն, ուր Ռընան արտաբերեց՝ իր ամենէն աղեկիզիչ ձայնիւ՝ փափագոյն ձայնն՝ Ոնոյնոնրիեռ, Լ.ֆիան հոգւոյս նախընտրավայրն է յաւէտ։ կենաց ովկիանոսին մէջ՝ ի տես այն կախարդանաց կղզեկին՝ թեւերն յաւէտ կը ծալէ հոգիս...։

ՅՈՒԶՄՈՒՆՔ ՈՒ «ՄՐՄՈՒՆՋՔ»

24 Նոյ.— Սրբուհիեան կոխեց ըստեղ այսօր՝ Վարդենքին հետ։ Կառք մը կեցաւ պանդոկին առջեւ։ ուեւագեստ աղջիկ մը, կապտագեստ աղջիկ մը։ «Սրբուհի՞ն» մրմնջեց մայրս։ «Վարդուհի՞ն» գոչեցի ես։ Բոլորովին անակնկալ էր իրենց այցն։ Ու փայլակնարագ եղաւ այն։ Դասարքէօյ ալ քանի մ'այցելութիւններ ունէին։ Երբ մեկնեցան, սոսկալի կերպիւ զդացինք պանդոկին ամայութիւնն։ աչուընիս լեցուեցաւ։

Լրագիր մը բացի դիպմամբ, որպէս զի բան մը կարդամ որ զմեզ այն անապատէն այլուր փոխադրէ, ա՛ւր ալ ըլլայ։ աչքս Հրանդի «Խսադիւղ»ին վրայ ինկաւ։ Ողբերգութիւն մ'էր այդ շարարտօսր հատուածն, ուղեցի զանց ընել զայն։ մայրս պահանջեց որ ընթեռնում։ Դուն ուրեք թափած ենք այնքան ջերմագին արտասուքներ։ բոլոր մեռեալք հոն են, այդ դամբանական յօդուածոյն մէջ, գրեթէ բոլոր հանգուցեալք Հագիւղի՝ որոնք անհանգիստ կեանք մ'անցուցին յերկրի, կանայք և աբք՝ այք անդունդներ լուսաւորեցին և ասուպներ հաստատուսեցին։

Սրբուհի մայրապետին վախճանին առթիւ կը գրէ Հրանդ իր մահաժամագրութիւն կամ մահաժամերգն։ ո՞րքան անձինք խօսեցան ու քանինե՛ր ալ դեռ պիտի խօսին այդ եղական կնոջ վրայ, որ իբրեւ լուսապայծառ հրեշտակ մ'երեւեցաւ յանկնկալ թշուառութեան անդնդոց վրայ։ Մեծ մարդուն վարքն այս է մեր մէջ։ ճառեր ու յօդուածներ իր վրայ՝ մահուընէն յետոյ։ Զերազի հակիրճ ճառին տպաւորութիւնն անհամեմատ եղած է։ խորունկ անհուն անխռով հեծութեան մը նման ելած է խորազգաց ատենաբանին ձայնն հոգւոյն անդրագոյն խորութիւններէն, և այդ սոսկալի կերպիւ հանդարտ ձայնին լիալայն կոհակք ընդլայնած ու ընդլայնած են բերանաբաց փոսին ծիրն և Ովկիանուս կամ անդնդոյ մը համեմատութիւնն են տուած Մայրապետին դերեզմանին։ Ունկնդիր մը երեք օր յետոյ կը լսէր՝ խորագրդու որպէս արտասանութեան պահուն՝ դամբանականին սկզբնաւորութիւնն։ «Սրբէ արտասուքդ, ո՛ մայր»։ Սուբենեանին խօսքերն արտասուաց նման ջերմագին եղած են, դամբանախօսին դիմաց ստուերք ալ ստուարացած՝ ըստուերօք փոսին զոր կը ընուը մայրն՝ որ սգաղգեաց եղած էր կանքն ողջոյն։ Սրբուհի Մայրապետին մահն առթիւ ընծայեց «Հիւանդանոցի Պատմութեան» հեղինակին ալ կատարեալ պէս յայտնուիլ իբրեւ գրիչ մը՝ որ ունի ոճ նկարուն, վառվռուն ու կարկառուն։

Տիկին Եւփիմէի ուսնախմբութիւնն է այսօր։ Տարի մը Ֆէնէր Պահչէսիէն ինձ ոտանաւոր ուղերձ մը գրեց անուանս ուսնախմբութեան օրն։ Ես՝ ի Ֆէնէր Պահճէ՝ կը շատանամ այսօր յիշելով քաղցրիկ ու հանճարեղ բարեկամուհիս։ Այլ բի՛ւր բանաստեղծութիւն ուղղել իրեն յանձն կ'առնուլի, որոց մէջ վրայ յօդուած մը գրել եթէ հաճէր ինք։ Քանզի երկինք Արշակ Զօպանեանն յարոյց՝ պատանի բանաստեղծ իսկապէս, պէտք չէ որ նա՝ որ Օրիորդ Զօպանեան էր՝ դադրի հմայել զմեզ և զանմահս կրկին անմահացնելէ։

Այս տղան որբ չէ ահա, դեռ մայր ունի, մեր պանդոկապետուհւոյն տըղան։ այլ աւա՜ղ, ո՞րբ է... խելքէն։ Բսանեւհինգամեայ երիտասարդ մ'է։ գլխարկն երբէք գլխէն չը հաներ։ խօսք մը բնաւ բերնէն չը հաներ։ մերթ կ'աղաղակէ միայն՝ վարի անասնոյ մը նման կամ վայրագ ծովուն նըման։ Մայրն ապէն կ'երդնայ՝ դաւաղան ի ձեռին, ու կը կարդ ձայնն՝ հէ՛դ եւ երիտասարդն։ Այլ ո՞վ «հէդ» մանկերին արժանագոյն է, որդի՞ն թէ մայրն աւելի։ Մայրն՝ ինձ համար՝ աւելի։ Ոչ միայն արդահատելի, նախանձելի իսկ են թերեւս անո՛նք, այք այլ եւս չունին դատելու կարողութիւն։ Քանինե՛ր՝ հասարակ պարտաւորութեանց դատապարտուած անկախ ազնիւ հոգիներ՝ կ'երանեն խելագարն, որ՝ ըստ Տ'Ակէսօյի զարմանագրու բացատրութեան՝ «չը կրնար բարձրանալ ընդհանուր պարտականութեանց միջակութեան»։

Գայլեանի Մրմանջն ունիմ ձեռքս, զոր կ'ընթեռնում լուսնեկին լուսով, ընկերակցութեամբ երեկոյեան շնչոյն որ ծառոց մէջ ու ծովափին վրայ կը մրմնջէ այլուր անծանօթ մելամաղցրութեամբ։ Մեկ.ԱՆԻԱ

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՆԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵՍՑ

Վարժարանս վերամուտ է Օգոստ. 21 երկուշաբթի և նոյն օրէ կ'սկսին նաեւ դասախօսութիւնք։ Իւր ծրագրի մէջ կը տիրապետեն գործնական կենաց անհրաժեշտ լեզուներ և գիտութիւնք՝ որոց ուսուցման յաջողութիւնն ԱՆՏԱՐԱԿՈՒՍԵԼԻ է։ Ունի երկոտասան արտաքին Ուսուցիչներ՝ հմուտ և անուանի, ընդ նոսին և հինգ ներքին պաշտօնեայք՝ որոց երկուքը Գաղղիացի՝ ուսեալ և վկայեալ։ Աշակերտաց քննութիւնք կը կատարուին կրթական Նախարարութեան կողմէ կարգեալ լեզուագէտ քննչաց ձեռամբ և վայելանք եւս կը վաստերացուին նոյն պաշտօնատան Վեսմ. Նախարարէն։ Թոչակք խիստ դիւրամատչելի են։ և սնունդն, անշուշտ համեղ և առատ՝ քանի որ Տնօրէնն ալ սեղանակից է աշակերտաց։ Կրթութիւն և բարոյական՝ ընդ աչալուրջ հսկողութեամբ ոչ նուազ նախանձելի վիճակ մ'ունին անդ։ Բաւ է միայն այցելել նորակառոյց և հոյակապ վարժարանս փոքր ինչ գաղափար մը կազմելու համար ներքին մաքրութեան, դպրոցական պիտոյից և այլ ամեն պահանջմանց վրայ զրոս պատրաստ է սիրայօժար պատուարժան այցելուաց պարզել Հիմնադիրն՝ ամեն օր իր վարժարանին մէջ ի Գում-գապու Պատրիարքարանի փողոց։ Տէր և Տնօրէն

8 օգոստ. 89 Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Կ. Պոլիս 658

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Իսկիւտար. Սելամլիք Թաղ

(Վաւերացեալ Հասարակաց Կրթութեան Մէսլէքի Պաշտօնատանէն)

Հաստատեալ ի 1885

Վարժարանս Ե. Տարեշրջանն կ'սկսի յառաջիկայ 16 օգոստ.։ Աշակերտաց վերամուտն է նոյն Դշ. օրն։ Սոյն հաստատութեան մէջ կ'աւանդուին նախակրթական և երկրորդական ուսմունք։

Աշակերտիլ փափաքողք պարտին նախապէս ստանալ մտից տոմսն։ Ամէն անոնք՝ որք կը փափաքին հետեւիլ բարձրագոյն դասարանաց, նախնական քննութիւն մը պարտին տալ։

Գիշերօթիկ Աշակերտք եւս կ'ընդունուին։

Կատարեալ խնամք, մասնաւոր հոգածութիւն, իրական յառաջադիմութիւն։ Հայկազեան վարժարանը լաւ կեանք մը կը պատրաստէ վասն հայ ուսանողաց։

Գլխաւոր ուսանելիք են. կրոնք, Բարոյագիտութիւն, Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Անգլերէն, Թուաբանութիւն, Աշխարհագրութիւն, Պատմութիւն, Ալէբպրա, Տոմարակալութիւն, Գծագրութիւն, և այլն, և այլն, որք կ'աւանդուին ի ձեռն մի ընտիր և վկայեալ ուսուցչական մարմնոյ։

Առաւել մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնն անձամբ կամ նամակաւ, Իսկիւտար, Սելամլիք Թաղ, Փարմաքչը-Պաքալ փողոց թիւ 17։

655 Հէյճարէր-Տնօրէն

3—3 Մ. ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ

ԹՐԱՄՈՒԼԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՑ

Կը ծանուցուի Թրամուլլ/ց ընկերութեան արժէտեարց թէ, Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ և 1889 մայիս 17/29 ի Ընդհանուր ժողովոյն որոշման համաձայն, 5 օսմանեան ոսկիէն ջնջելի և 1888 ի տարեշրջանին յատկացեալ արժէթուղթերուն հրապարակաւ վճռականութիւնը տեղի պիտի ունենայ 16/28 օգոստոս չորեքշաբթի օր, ժամ 2 ին, ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, Սաաթճըլար խան, Բէրշէնպէ Պազար, Դալաթիա։

Կ. Պոլիս, 21 օգոստոս

Ընդհանուր Տնօրէն

1—2 Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ անցեալ յունվար 19/31էն սկսեալ գրաւոր հրաժարական տուած եմ ապահովագրական «Լընտրն Եչուրընս Գարրարէյշըն» և «Ասիբուրածիոնի ճէնէրալի» ընկերութեանց գործերէն, որոց ներկայացուցիչն է ատ Պ. Թ. Մալթաս, և բնաւ ետ առած չեմ հրաժարական, ըստ որում կ'գաղտիմ այժմ հրդեհի ապահովագրութեան «Լոնտոն էնտ Լանքաշայր» ընկերութեան գործերով (գրասենեակք ի Հալաճեան խան, թիւ 25), իբր փորձագէտ և շահակից կցորդ այդ ընկերութեան։ ԹԼՈՅՈՐ ՍՏԵՓԱՆՈՒ

Կ. Պոլիս, 5 օգոստոս 89

643 4—12

ՍԳՈՂԻ ՄՕՌԻՒ ՉԳԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք Սգող և Պոռուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգողի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլության և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանձոյ և յաջող պատրաստութիւնը մշտն նախամեծար համարուելու է Մորու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԻԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Թողեալ հաստատից վարչութիւնը կը ծանուցանէ կ. Պոլսոյ և արուարձանաց մէջ ոգելից ըմպելեաց խանութպաններուն թէ, ոգելից ըմպելեաց կանոնագրին 14րդ յօդուածին և 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին տրամադրութեանց համաձայն, 1889 սեպտեմբեր 1/13 էն առաջ պարտին անձամբ ներկայանալ Ոգելից Ըմպելեաց Տնօրինութեան կանոնագրական տուրքերը վճարելով նորոգելու համար իրենց վաճառման արտօնագրերը սեպտեմբեր 1/13 էն մինչեւ 1890 փետրուար վերջի երկրորդ վեցամսեկին համար։

Ոգելից ըմպելեաց Տնօրինութիւնն արդէն սկսած ըլլալով նոր արտօնագրեր յանձնել, մինչեւ յառաջիկայ 1/13 սեպտեմբեր այդ արտօնագիրը չունեցող խանութպանք առանց բացառութեան պիտի կրեն Կանոնագրութեան տրամադրած պատիժները։ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 2/14 օգոստ. 664 2—3

AU GRAND RABAIS

ՏԻՐԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

360, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 360

ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ԴԷՄ

—o—

Սոյն վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքներն, որոց տեսակի զանազանութիւնն և ընտրութիւնն ինչպէս նաեւ գնոց ժամանութիւնը հաստատուած են արդէն իւր բազմաթիւ յաճախորդներէն, այս անգամ եղանակին վերջնալուն պատճառաւ ԳԻՐԾԱՐԱՆԻ ԳՆԵՐՈՎ ի վաճառ հանուած են։ Այս մեծապէս զեղչեալ գներով վաճառումն սկսած է և պիտի տեւէ մինչեւ օգոստոս ամսոյ վերջը։

649 5—12

ԱԶԴ

Ֆ-ԷԼԷՐԻՆ շոգենաւը, նաւապետ Լաուրէնսոն, Լիվերբուլէն ատ հասաւ և Սեւ ծովէն վերադառնալէ յետոյ անմիջապէս պիտի ուղեւորի ի Լիվերբուլ։

Է.Տ. ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Գ. Ծ. Ալ. Ֆապանի ընկ.

ԻԼԱՆ

ՇԵՂՀ ԷՄԱՆԷԹԻ

Տեվայիրի պէլեմիյէ թանդիֆաթ հայվանաթը իչուն պլը սէնէլիք օլարագ միւպայեասը մուգարբէր օլան մալիւմ էլ միդտար արիա վէ սամանրն պլիմինդասա թէգարբուր իսէ-ճէք ֆիյաթը միւթէտալ կէօրիւնիւր իսէ իչպու աղօսթօսրն ան պէշինճի սալը կիւնիւ գարարը վէրիլիպ չարչէնպիհ կիւնիւ տաբի եիւզսէ պէշ թէնգիլի գապալ օլունճաղընատան թալիպ օլանլարընն մեգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիյէ տաբիբէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

8 աղօսթօս 1889 710

Նօ. 50 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մանասթիրտա պուլունան վէ պիր իճապ պուլունտրբրլաճադ օլան հայվանաթը միրիյէ իտարէսի իչուն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեասը մահալինճէ մէվգրյի միւնագաստա պուլունան օթ վէ սամանրն պուրատա իթասընա թալիպ օլանլարընն մեգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիյէ տաբիբէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

8 աղօսթօս 1889 704

Նօ. 47 3—3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կըտէնկա 22

Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կըտէնկա 22

94, Եիւքսէք Գալաբրբրմ, Վայվոտայի դիմաց, 94

Այժմ ֆրէթի ուղիով կարելի է հագուստ գնել Օ Գրուասանէն.

	Ֆրանք
Ռըստէնկոգ գոսթիւմ գծաւոր կամ ֆասոնէ, ամբողջ բուրդ,	50
Շերվիոդէ բառարսիւ, մէկը մեւաքա, ամբողջ բուրդ, վոյելուչ ձեւ	28
Ամբողջ ձեռք հագուստ, շերվիոդէ կամ գազմիրէ բրդեայ վերարկու	25
Պոնժուռ գոսդիւմ գծաւոր, գունաւոր կամ ֆասոնէ	45
Պոնժուռ գոսդիւմ գազմիր, լաւ կարուածք և կտրուածք	30
Ամագին մթերք բանդալոններու, սկսեալ 8 Ֆրանքէն	
Տղայոց համար զգեստ, սկսեալ 7 Ֆրանքէն	(24)

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐԻՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Մրցակցալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ջնասանին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկի ներքի կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Սիվազտա պուլունան ասաքիրի Շահանէ իտարէսի իչիւն պիր սէնէլիք օլարադ միւպայեասը մահալինճէ միւնագասայա վազ օլունան էրզադ վէ ասիրէնին պուրատա իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասբէրի լէվագիմանթը ուսմուգիչ ասիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Ագոսթոս 1889 705
Նո. 48 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Երզրումոտա պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն միւպայեասը մահալինճէ մէգվրլի միւնագասասա պուլունան հաթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասբէրի լէվագիմանթը ուսմուգիչ ասիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Ագոսթոս 1889 706
Նո. 49 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Իւչիւնճի օրտուլի հիւմայունէ մէրքէզ վէ մէվգիինճէքի ասաբիրի չահանէ հայմանթը իչուն պիր սէնէտէ լուզումի օլաճագ մուհիմմանթը մայթապկէնին իթասընա թալիպ օլանլարըն իչալու թարիխտէն իթիպարէն նիհայէթ պիր հաֆթայա գասար մագամը սէրասբէրի լէվագիմանթը ուսմուգիչ ասիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Ագոսթոս 1889 707
Նո. 44 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Նալբադ պիրինճի իսկէչ թիմուրը, գանթարը ճէտիտա իքի եիւզ էլի, պէհէրի եիւզ ալթմէջ զուրուլա։

Էնկի եայ չէլիկի, գանթարը ճէտիտա օն իւչ, պէհէրի իւչ եիւզ զուրուլա։

Մէրխէզ թիմուր, գանթարը ճէտիտա եէթմէյէ պէշ, պէհէրի եիւզ ալթմէջ զուրուլա։

Միւթէնէվվի էյէ, ատէտ, տէօրթ եիւզ, պէհէրի տէօրթ զուրուլա։

Նիզամկէ մուլթագ ֆապրիգասը իչուն մէվգէյի միւնագասայա գօնուլան պալատ մահարբէր տէօրթ գասէմ թիմուր վէ սարէթ ֆիյամթը մէվզուլէրի իլէ թալիպի էօհտէսինէ օլուգ ազօսթօսրն օն տէօրտունճի կիւնինէ գասար պէհէր կիւն միւնագասայէրի պիլ իհրա մէգթուր կիւնտէ գարարը գամիլէրի վիրիլէճէկկունէն իթիպա վէ իրթիսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնդիլինէ թալիպ օլանլարընմագամը սէրասբէրի լէվագիմանթը ուսմուգիչ տարիէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Ագոսթոս 1889 708
Նո. 45 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Պեչինճի օրտուլի հիւմայունէ մէնսուպ սիվարի վէ թօփճը այպարը էֆբարը իչուն Շամը Շերիֆիսէ քեսին լէվագիմ անպարընա թէսիմ օլունմագ իւզրէ մէվգէյի միւնագասայա գօնուլան տէօրթ պէն սէքիզ եիւզ ատէտ թէրփօյրն պէհէր ատէտի եիրմի պէր զուրուլա օլարադ թալիպի էօհտէսինէ օլուգ ֆիյամթրնըն թէնդիլի իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ պիր հաֆթայա գասար մագամը սէրասբէրի լէվագիմանթը ուսմուգիչ տարիէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Ագոսթոս 1889 709
Նո. 46 3—3

ԼՈԴԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԹՆԿՈՒԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոդարանի և արդուզարդի համար

Այս աղերն, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'ընեն ջուրն և հեշտասէր հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անմանր ազդեցութիւն ունին գեղեցկացնելու և պահպանելու համար մարմնը, թուաշտամն ընծայելով զայն, և գրկին տալով դեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Աղերը գործածելու են ՀԻՆԿՊԱՅ ՍՍՆԵԿԻՆ ՄԷՋ, որ կը նպաստեն օդը զովացնելու և հաճոյ են հոտոտելուց։

Այս աղերուն հականեխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մահի հիւանդութենց։

Ս. ԹՐԻՎԱՏՈ և ԸՆԿ. 27, Շէուրի Ստրէնտոն Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա

ԷՍՊՈՒՆՏՈՆ ԳԵՐՈՒՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շեշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 68։

ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ ԳԱՐԵԶՈՒՐ

Ցիրիսէկվունտսի Բէյլ Սալը Կ. Պոլսոյ կը մեմսլին և բոլոր երկրայ ամէնէն ագահ-ագապա յարմար ըմպելիքն է։ Այս գաւեզուր չպարունակեր ոչ մէկ վտանգաւոր նիւթ և ամէնէն հոչակաւոր քիմիագէտներն կը նկատուի գեղապանց ազարչիս ամէն գարնուրներին։

Զատաւոր և երկարատև գործածութիւն ըն ցիրոսիսն կոգայ նէնար անոնց, ատորժաբ բանաց և չատ նպաստաւոր ազդեցութիւն կ'ունենայ ատորացած կղզմիտ ածքներուն վրայ։ Այս գարեզուր կը յանձնարարուի նշանաւոր բժիշկներէ։

Դիմել ի Կեպրոնատէին և Գործակալին

ԷՍՊՈՒՆՏՈՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

Խահանանոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Թրամուէյից, Թիւ 95 եւ 97, Ղալաթիա։ 76

THE CROWN PERFUMERY COMPANY

ՀՈՏԱԼԻՑ ՆԻՒԹՈՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ ԼՈՆԴՈՆԻ «ԹՈՒԴ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս գեղացուցիչները չատ թիս են, և անբաղդատելի են իրը բուրման ու ատուութիւն և տեւականութիւն։ Աւարիկ անունցիէ մէկ քանիին անուններն.

ԹԷՆԵԼ ՎՈՒԴ (Թէնկլի փայտ)	ՄԱԹԻԼԻԱ
ՎՈՒԴ ՎԻՈԼԷԹ (Մանէշակ անուտաւոց)	ՀՈՒԹ ԳԼԷՊ
ԼԻԼԻ ՕՎ, ՏԷՆ ՎԱԼԼԷՅ (Շուշան Հովասաց)	ԷՍ. ՊՈՒԴԷ
ՀՈՒԱՅԹ ՐՈՍ (Ճերմակ վարդ)	ՄԱՐԿԱՐԻԹԱ
ԳՈՐԴԻ ԷՅԹԻ, ՊԼՈՍՍԷՄ	ԵԼԼՈՒ ԻԼԱՆ
ՀՈՒԱՅԹ ՀԷԼԻՈՏՐՈՊ	ՕՐՖԱՆՈՆԱՖՍ
ՍԹԱՆԴԱՐԴԻԹԻ	

Այս և այսպէս ուրիշ հոտուտիւն նէուերը մեծ հռչակ հանած են Եւրոպայի աղրուներ, ամենամեծութեան և բարձր գասուն մէջ, իրենց հոտին փափկութեան և տեւականութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՑՍԼԱՐԱՆ ԳԱԼՈՆԵՒ ՔՈՒՐ։ Ուրիշ ոչ ոք գործարանների եղած են գեղացանց։ Մէկ փորձ միայն կը բաւէ։

ՕԳԱԼԻՆ ՓՈՇԻ ԳԼՈՒԽԻ ՀԱՄԱՐ։ Այս փոշին յայտնի է մինչեւ հիմա բոլոր գործած լաւագնիցն անգ և ընդունուած է ազնուականութենէն և բարձր գասէն։ Գինոց գոյնին փափկութիւն կուտայ, ատանց հետը խնդալու, մարթը կը պահպանէ արեւէն, հովէն, և փշտիկները կ'ապտիլէ։

Նեղոցերէն զգուշանալու համար, պէտք է գիմել միայն Կ. Պոլսոյ միակ գործակալին ԷՍՊՈՒՆՏՈՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

231 Անգլիական ընդհանուր մթերանոց

Թիւ 95 և 97, Եիւքսկք Գալորդրամ, Թրամուէյից կայսրանին մօտ, Ղալաթիայի պահականոցին կից։

1242

CAPSULES
MATHEY-CAYLUS

Préparées par le DOCTEUR CLIN Prix Montyon

Les Capsules Mathey-Caylus à *Enveloppe mince de Gluten* ne fatiguent jamais l'estomac et sont recommandées par les Professeurs des Facultés de Médecine et les Médecins des Hôpitaux de Paris, Londres et New-York, pour la guérison des :

Ecoulements anciens ou récents, la Gonorrhée, la Blennorrhagie, la Cystite du Col, le Catarrhe et les Maladies de la Vessie, et des *organes génito-urinaires.*

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger les Véritables Capsules Mathey-Caylus de CLIN & Cie, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ԳՈԼԻԻՄԻՆԻ ԳԻՆԵՆ հիշատակմամբ և կազդուրիչ ըմպելի մէն, բաղկացեալ Բորդոյի գինեն, և Լիեբիգի մսի հիւթէն և Մալթի հիւթէն, կազմելով տոպակս անուշցանող զօրաւոր, և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական հանդարտարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է Հ. Զ. Րէ Ամնեի Բիսինոն ղրկած են իրենց վկայութիւններն։ Ասոնք կը թարգմանենք վկայութիւնն տարեցոր

Թ. ԲԼԷՃՈՒԱՏ ՁՈՆԷՍ Ս. Բ. Ս. Ա. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Հ. եւ ԸՆԿ.

26, Լոյն Բոտ և 24 Համիլթըն Պլէյս

Պրիսիսիտ, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք.—Ի նկատ առնելով խարդախ մրցման մը հանած գանգատն լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատասխանութենէն։ Գանի քանի անգամներ տեսած եմ ասոր առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութիւնց վրայ որոց համար պատուիրած եմ դայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ մեծ բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զրոս պարզ գինեն (առանց մուկի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն.

Թ. ԲԼԷՃՈՒԱՏ ՁՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մարքացուցիչ գլխաւոր բժիշկը ներմուծս յանձնարարած եմ զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻԻՄԻՆԻ ԳԻՆԵՆ Լիեբիգի մսի և Մալթի խառնուրդով, գրուանալ կեղծերէն։

Գիմեցէք առագաստներէն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիմսն և ընկերութեան գործարանին Ս. Ձորձօ Նորուիչ և Լոնտոն։

ԷՍՊՈՒՆՏՈՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շեշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԸՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ

Լիքֆոսֆիտ որ շուշ ի սոդայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՆԻՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, Լիքֆոսֆիտիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամէնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՀԻԳԶԻ. 443

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԳՏՍՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած եւ ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (բոլոր) որք կը կազմեն ապահովագրեալ գումարս, Ֆր. 5,539,233
Բաժիններու գանձումն » 1,543,500
Վճարուած մահուանց առթիւ » 296,400
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ Ֆր. 36,699,959·12
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց Ֆր. 403,448,921·35
Վճարեալ գումարք » 141,524,497—
Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատար Պ. Լիոնել Պոնտ, թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայիլ, երկրորդ յարկ. 48
Ընկերութեան տեղապահն է Պ. Ս. ԱՏԼԷ

Ատաձնատէր. Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1889 Յունիս 4 Կիւրակի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսութիւն

(Հարաւ կերթան օրերն) Եւրոպայեան եղբարց Համարձակ ելնող ընթացքն Ե. Ռեթեորիտ։

11 — Լենինգ. Մեզարդ. Պեցիրք. Թարպ. Լենինք Պօշ. Ր. Հիսար (Աբդիլաղիւզի ընդհանուրն հետ պիտի հաղորդակցի) 1
11 45 Ր. Ա. Գալաթ. Լենինգ. Ռեպ. Պեցիք. Թարպ. Լենինք. Պեյանդրգ. Ր. Հիսար (Ամենավ ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի) 32
12 15 Պեզ թարպ Պեյդզ մինչեւ Գանտիլի [Կանտիլ ընդ հետ պիտի հարգ.ցի Ուրբաթի օրերը մինչեւ Իւսկիւտար) 17
12 45 Լենինգ. Մեզդ. Պեց թարպ Ալբ.ոզ Բաշպ. Լենինք. Սթեն. Մերկ. Ր. Հիսար [Պեպէքի ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէն) 21
1 — Լենինգ. Մեզարդ. Թեցիրք. Թարպ. Լենինք (Վոսփորէն եկող ընդ ին հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթի օրերը Սթեն. Մերկէն Ր. Հիսար Պեպէք եւս 18
2 — Ր. Ա. Գալաթ. Մեզարդ. Պեցիրք. Թարպ. Պեյդզ և Աբիկան եղեղերը գանդուած մինչեւ Գուզկ. բոլոր նաւամատոյցները և Գալաթ. (Ուրբաթի օրերը 1 45ին Մեզարդաւրնուէն պիտի եղնէ 28
2 45 Լենինգ. Մեզդ. Պեցդ. Թարպ. Լենինք. Սթեն. Մերկ. Պեյանդ. Ր. Հիսար. Պեպէք (Ալբիլ. ընդհանուրն հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթի օրերը Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. պիտի հանդիպի) 34
4 15 Լենինգ. Մեզդ. Պեցիրք. Թարպ. Լենինք. Սթեն. Մերկ. Պեյանդ. Ր. Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք 18
5 45 Լենինգ. Մեզդ. Պեցդ. Թարպ. Լենինք. Սթեն. Մերկ. Պեյանդ. Ր. Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք 21
7 — Լենինգ. Մեզարդ. Պեցիրք. Թարպ. Պեյդզ Բաշպ Լենինք. Մերկ. Գանդրգ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Ալբիլ. Լենինք. Օրթաք. Գուզ. Պեցիք. Իւսկ. 25
8 15 Ր. Գալաթ Լենինգ Մեզարդաւ. Պեյդ. Թարպ Լենինք. Մերկ. Ր Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 17
10 — Մեզարդ. Պեյդ. Թարպ. Լենինք. Մերկ. Ր. Հիսար Ալբիլ. Օրթաք. Պեշ. 33
Ընդհանրապէս կամարքէ իջնող ընթացք
11 — Պեպէք Ալբիլ. Գուզուլ. Օրթ. Պեցիք. 33
11 5 Լենինգ. Սթեն. Պոյանդ. Ր. Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզուլ. Օրթ. Պեցիք. 22
11 30 Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 22
11 50 Ր. Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 6
12 30 Ալբիլ. Գուզուլ. Օրթ. Պեցիք. 25
12 50 Ր. Հիսար Պեպէք Ալբիլ. Գուզուլ. Օրթ. Պեցիքթաշ 33
1 30 Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 23
2 10 Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. Գապ. 22
3 — Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 6
3 45 Պեպէք Ալբիլ. Գուզուլ. Օրթաք. Պեցիք. Գապ. (Ուրբաթի օրերը Գապ. չի հանդիպիր) 23
4 30 Պեպէք Ալբիլ. Գուզ. Օրթ. Պեցիք. 33
10 50 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 6
11 20 Պեպէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ) 25
Անդրեան եղեղէն կամուրջ իջնող ընթացք
11 — Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեցիք. 28
11 20 Պեյդզ Բաշպ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հարգ.) 23
11 55 Պեպէք Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեցիքթաշ 34
12 35 Պեյդզ Բաշպ. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հրգդ. Ուրբաթի օրերը Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար 17
1 15 Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պեյլէր. Գուզ. Իւսկ. (Բացի ուրբաթէ) 19
2 10 Գանտ. Վանիք. Զէնկելդ. Պեյլէրպ. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ) 32
2 45 Պեյդ. Խաշպ. Զուպուգ. Գանդրգ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Գապ. (Ուրբաթի օրերը 1 45ին Մեզարդաւրնուէն) 28
4 — Գանտ. Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. 17
4 15 Պեյդ. Բաշպ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեցիք. (Ուրբաթի օրերը ժամ 4 Մեզ. էն եղեղով Պեցիք. Թարպաիս եւս) 19
6 45 Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ալբիլ. Զէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեցիք. Իւսկ. 6
9 15 Պեցիք. Թարպ. Պեյդզ Բաշպ Զուպ. Գանդրգա Ա Հիսար Գանտիլ. Վանիքզ Զէնկէլ. Պեյլէրպեյ Գուզկ. Իւսկ. 28
9 30 Գանտիլէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 22
10 20 Գանտրլի Զէնկելքէզ 23
11 — Գուզկուլնուզէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 22
(Արեւելք կերթան օրերն) Համարձակ ելնող ընթացքն Եւրոպայեան եղբարց երթեւեկող ընթացքն
12 — Պ.ի.ք. Օրթ. Գուզ. Ալբիավ. Ր. Հիսար Մերկ. Սթեն. Թարպ Պեց. Մեզ.դրգ. Ր. և Ա. Գալաթ (Ուրբաթի օրերը Մեզարդ. Պեյդզ.եւ.) 28
1 — Պեցիք Օրթ. Դէշ. Ալբիավ. Ր Հիսար Պոյանդ. Լենինք. Թարպ. Պեց. Մեզդ. Սթեն. Մերկ. Լենինք 34
2 — Գալաթ. Խաշ. Պեցիք. Գուզկ. Օրթ. Պեցյեր Զէնկել. Ալբիավ. Գանտ. Ա. Ի. Ր. Հիսար Գանդրգ. Բաշպ. Պեցդ. Թարպաշ. Պեց. Մեզ. Լենինքեր Պեցիքեր եւս 25
2 30 Պեցիք. Օրթ. Գուզ. Ալբիավ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկ. Լենինք. Թար. Պեցյք. Մեզդ. Լենինմաշլէ 13
3 15 Պեցիք. Գուզկ. Օրթ. Պեցյեր. Զէնկել. Ալբիավ. Պեպէք 33
4 — Պեցիք. Օրթ. Ալբիավ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյանդ. Լենինք. Թարպ. Պեցյք. Մեսար. Լենինմ. 1
5 — Իւսկ. Պեցիք. Գուզկ. Օրթաք. Պեցյլ. Զէնկ. Ալբիավ. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանդ. Մերկ. 6
6 — Գապպան. Պեցիք. Օրթաք. Գուզուլ. Ալբիավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Մերկ. Սթեն. Լենինք. Պեցդ. Թարպ. Պեց. Մեզդ. Լենինմ. և Գալաքներ 17
7 — Պեցիք. Իւսկ. Գուզկ. Պեցյլ. Զէնկ. Ալբիավ. Գանտ. Ա. Ի. Ր. Հիսար Մերկ. Լենինք. Պեցդզ Թարպ. Պեցիքթ 28
8 30 Պեցիք. Օրթ. Ալբիավ. Պեպ. Ր. Հիսար Մերկ. Լենինք. Թարպ. Մեզդ. Պեց. 2
9 15 Պեցիք. Օրթ. Գուզ. Ալբիավ. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրգա Զուպ. Բաշպան. Պեցյ. Թարպ. Պեցյք. Մեզարպ. Լենինմ. Ուրբաթի օրերը մինչեւ Մեզարպ. 21
10 — Լենինք. Թարպաշ. Պեցիքք. Մեզարպ. Լենինմ. [Բացի ուրբաթէ] 18
10 30 Ր. Հիսար Պոյանմ. Մերկ. Սթեն. Լենինք. Թարպ. Պեցիքթերէ. Մեզար. Լենինմ. [Ուրբաթների Օրթաք. եւս] 32
11 10 Լենինք. Թարպ. Պեց. Մեզդ. Լենինմ. [Ուրբաթների Ալբիավ. Ր. Հիսար]
11 35 Պեցիք Ր. Հիսար Պոյանմ. Մերկ. Սթեն. Լենինք. 22
Կամուրջէն Ընդհանրապէս երթեւեկող ընթացքն
12 10 Ուղղակի Ր. Հիսար 33
1 — Ուղղակի Ալանգուտ գիւղ 23
1 30 Ուղղակի Պեպէք 22
3 10 Ուղղակի Պեպէք (Բացի ուրբաթէ) 23
9 55 Պեցիք. Օրթ. Գուրուլ. Ալբիավ. Պեց. Ր. Հիսար (Վոսփոր եկող ընդ.ին հետ պիտի հաղորդակցի) 6
10 35 Պեցիք. Օրթ. Գուզ. Ալբիավ. Պեպէք (Բացի ուրբաթի օրը ժամ 10·15 ին) 25
11 20 Գապ. Պեցիք. Օրթ. Գուր. Ալբիավ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պոյանդ. 28
11 40 Պեցիք. Օրթ. Գուրուլ. Ալբիավ. Պեպէք [Բացի ուրբաթէ] 6
12 — Պեցիք. Օրթ. Գուր. Ալբիավ. 25
Կամուրջէն Ուղիղ եղեղ երթեւեկող ընթացքն
12 40 Ուղղակի Գանտիլի [Բացի ուրբաթէ] 19
1 35 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ) 32
1 15 Իւսկ. Գուզկ. Պեցյ. Զէնկ. Վան. Ալբիվ. 6
2 25 Իւսկ. Գուզկ. Պեցյ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանդ. Զուպուգ. Բաշպ. Պեցդ. (Ուրբաթի օրերը ժ. 2ին Թարպաշ. Պեցիքք. Մեզարպ.) 19
3 20 Ուղղակի Գանտիլի 32
8 35 Իւսկ. Գուզկ. Պեցյեր. Զէնկել. Վան. Գանտիլ. (Վոսփորէն եկող ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 22
9 25 Պեցիքթաշ. Գուզկուշնա. Պեցյեր. Զէնկել. Գանտիլ. (Գալատայէն գալու ընդհանուրն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 5 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանդ. Զուպ. Բաշպաշ. Պեցդ. Թարպաշ. Մեզարպ. Գալաքներ 19
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 23
10 45 Գապ. Պեցիք. Գուզկ. Պեցյեր. Զէնկել. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանդրգա Զուպ. Բաշպ. Պեցդզ Թարպաշ. Պեցիք. Մեզարպ. Գալաքներ. Ուրբաթի օրերը Իւսկ. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) 34
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար. Գանդրգ. Զուպ. Բաշպ. Պեցդզ (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 45 Գապ. Գուզ. Պեցյ. Զէնկ. Վանիք. 33

Ուրբաթի օրերը կամուրջէն ժամ 3 30ին լրանալու մի՝ նկատմամբ Իւսկ. Գուզկ. Պեցյեր. Զէնկելք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանդրգա Զուպ. Բաշպ. Պեցդզ Թարպաշ. Պեցիք. Մեզարպ.

Ամեն ուրբաթ իրիկուն ժամ 10 45ին Մեզարպ. պուրունուէն շրջելու մի՝ նկատմամբ Պեցիք. Թարպաշ. Պեցդզ Բաշպ. Զուպ. Գանդրգա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկելք. Պեցյերպ. Գուզկունենա Իւսկ. Հանդիպելով կամուրջ.

Ամեն ուրբաթ իրիկուն ժամ 11ին Մեզարպուրնուէն շրջելու մի՝ նկատմամբ Պեցիք. Թարպաշ. Պեցդզ Լենինք. Մերկ. Ր. Հիսար Ալբիավ. Օրթ. Պեցիքզ Հանդիպելով կամուրջ.

ԻՒՄԿԻԻՏԱՐԻԹԻԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիւտար
11 —	— —	11 20	— —
11 30	6 15 Պեշիք	12 —	6 15
12 — Պեշիք.	7 5	12 20	7 5
12 30	8 5 Վոսփ.	12 50 Պեշիք	8 15
1 —	8 20 Պեշիք.	1 15 Վոսփ	9 5
1 30	9 —	2 —	9 50
2 — Վոսփ.	9 30	2 — Վոսփ	10 10 Պեշիք
2 30	10 — Ֆերրպ.	2 15	10 30 Ֆերրպ
3 —	10 20 Պեշիք	2 35 Վոսփ.	10 40 Գալ.
3 15 Ֆերրպ.	10 50	3 — Պեշիք	11 —
3 45 Պեշիք.	11 — Գուզկ.	3 45 Ֆերրպօթ	11 20 Ֆերրպ.
4 30 Վոսփ.	11 10 Ֆերրպ.	4 15	11 20
4 45 Ֆերրպ	11 20	5 — Վոսփ.	11 50
5 30	11 40	5 15 Ֆերրպօթ	11 55 գալ*
— —	12 5	5 35 Պեշիք.	12 5
— —	— —	— —	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱՔ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
11 —	6 15 Պեշիք.	11 20	— —
11 45	7 5	12 10	6 15
12 30 Պեշիք	8 — **	12 40 Պեշիք	7 5
1 15	8 20 Պեշիք	1 15	8 15 ***
2 —	9 —	2 — Վոսփ.	9 5
2 45	9 30	2 10	9 45
3 15 Ֆերրպօթ	10 — Ֆերրպ.	2 45	10 10 Պեշիք
3 20	10 10 Պեշիք.	3 — Պեշիք	10 30 Ֆերրպ.
4 —	10 40	3 45 Ֆերրպօթ	10 40
4 — Պեշիք.	11 10	4 30	11 20
4 35 Վոսփոր	11 10 Ֆերրպ.	5 — Վոսփ.	11 20 Ֆերրպ
4 45 Ֆերրպօթ	11 40	5 15 Ֆերրպօթ